

TEVÉKENYSÉKKÖZPONTÚ ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Programunk Fábián Katalin Tevékenységgözpontú Óvodai Pedagógiai Program adaptációja

„Legyen az óvoda – öröm,
Legyen az óvoda – ünnep,
Legyen az óvoda – játék,
Legyen az óvoda – munka, s mindezen keresztül legyen tanulás.”

**Készítette: A KISKORPÁDI SZIVÁRVÁNYPALOTA ÓVODA
nevelőtestülete**

Jóváhagyta: Tóthné Perák Zsuzsanna intézményvezető

2024.

Hatályba lépés dátum: 2024.	
OM azonosító: 202632	Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda 7524 Kiskorpád Petőfi Sándor utca 20.
LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS	
Megismerte: Szülői Szervezet nevében: Váldi Alexandra	
Jóváhagyta: Képviselőtestület/..... (....) számú határozata értelmében Fenntartó működtető nevében: Szilvási Anita Ph Polgármester	
Készítette a nevelőtestület bevonásával: Tóthné Perák Zsuzsanna Igazgató Ph	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: Igazgatói iroda	Készült: 3 / 1 eredeti példány Iktatószám:/20 .

BEVEZETÉS

A Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda igazgatója a Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Programjában a „Záró rendelkezések-Érvényességi rendelkezések” részében leírtaknak megfelelően, illetve

- 2023. évi LII. Törvény A pedagógusok új életpályájáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet (ONAP)
- 2011. évi CXCV. Törvény a köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletre hivatkozva

2023. december 1-én kezdeményezi az intézmény Pedagógiai Program felülvizsgálatát, melyet jogszabályi változások és a programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulásának felülvizsgálatai indokolnak.

Ez a Pedagógiai program a fent említett, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának elvei alapján, valamint a helyi nevelési programjainak felhasználásával – az intézmény nevelőtestületének aktív együtt dolgozásának eredményeként születhetett meg.

Célunk az volt, hogy óvodánk helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát még jobban kidomborítsuk, megőrizzük és tiszteletben tartsuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát.

A fentiek értelmében e program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, szabályzások határozzák meg, amelyek biztosítják a Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda szervezeti és szakmai önállóságát, meghatározzák a nevelő - oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek érvényesülését, az intézmények pedagógiai szabadságát, sajátos arculatát a szűkebb társadalmi környezet igényeinek megfelelően.

A program felülvizsgálatát meghatározó alapvető törvények:

- 2019. évi LXX. törvény Nemzeti köznevelésről módosítása
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- Az óvoda 2023. decemberben módosított hatályos Alapító Okirata
- 2023. évi LII. Törvény A pedagógusok új életpályájáról

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik.

Az óvodai ellátás igénybe vételével és a tankötelezettség kezdetével kapcsolatos szabályok:

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi 4 órában óvodai foglalkozásokon vesz részt.

Módosultak az óvodával kapcsolatos előírások a köznevelési törvény 8. § (1)-(3) bekezdéseiben.

- Az óvoda feladatával kapcsolatban bekerült az (1) bekezdésbe, hogy az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.
- Az óvoda addig az évig kötelező, amelynek augusztus 31. napján a gyermek hatodik életévét betölti, hiszen ettől az évtől kezdve válik tanköteleessé.

Formai változás:

- elnevezés: „intézményvezető” helyett „igazgató”
- elkészítése: „a pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el
- jóváhagyás: „... a fenntartó hagyja jóvá.”
- nyilvánossága: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82.§ (2) Az óvoda igazgatója vagy az általa kijelölt pedagógus köteles a szülők, részére tájékoztatást adni a pedagógiai programról

Új tartalmi szabályozások

- 2023. évi LII. törvény 67§ (1) bekezdés:
A köznevelési foglalkoztatott jogviszonyban álló kötelezettségei, megfogalmazott elvárásai megjelenítése a pedagógiai programban
- Nkt. 171§(3) fejlesztő pedagógiai ellátás biztosítása – Nkt.4.§ 6.b BTMN gyermek felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló kötelező foglalkozás
- (17) diabéteszes és fokozott allergiás betegséggel élő gyermek- Nkt.25§ (5a)-(5d) biztosítani szükséges a gyermek egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet
- 1 típusú diabétesszel élő gyermek napközbeni ellátása

Tartalomjegyzék

1. Bevezető
- 1.1. Kompetencia alapú nevelés óvodánkban
- 1.2. Jövőképünk
- 1.3. Óvodakép
- 1.4. Gyermekképünk
- 1.6. Szülőkép
2. Programunk küldetése-filozófiája
- 2.1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés adaptálásának indokai
- 2.2. A programunk alapelve
3. Óvodánk helyzetképe, feltételrendszere
- 3.1. Az óvoda jellemző adatai
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei
- 4.1. Óvodánk személyi feltételei
- 4.2. Óvodánk tárgyi feltételei
5. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai
- 5.1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:
- 5.2. A tevékenységközpontú óvodai nevelés feladatai:
- 5.3. Az egészséges életmódra nevelés
- 5.2.2. Az egészségnevelés alapelvei
- 5.2. Környezettudatos magatartás kialakítása, fenntarthatóságra nevelés
- 5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- 5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
6. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás és munka helye programunkban
- 6.1. Játék
- 6.2. Munkajellegű tevékenységek
7. Tevékenységformák
- 7.1. Mesélés, verselés
- 7.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- 7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- 7.4. A néptánc és a népi hangszerek:
- 7.5. Mozgás
- 7.6. A külső világ tevékeny megismerése

- 8. Az óvoda elvárásai, az óvodába lépés feltételei
 - 8.1. A beszoktatás
 - 8.2. Gyermek a csoportban
- 9. A nevelés tervezése és időkeretei
 - 9.1. A fejlesztés módszere
 - 9.2. A fejlesztés kerete
 - 9.3. A nevelés időkeretei
 - 9.3.1. Napirend
 - 9.3.2. A heti rend
 - 9.3.3. Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban
 - 9.3.4. Az óvodai alapellátáson túli szolgáltatás
- 10. Óvodakezdés és iskolakészültség biológiai, pszichológiai jellemzői
- 11. Óvodai ünnepélyek, megemlékezések
- 12. Óvodánk kapcsolatrendszere
 - 12.1. Óvoda-család kapcsolat
 - 12.2. Óvoda-iskola kapcsolat
 - 12.3. Kapcsolat az egészségügyi szolgálattal
 - 12.3. Kapcsolat a vállalkozókkal, ipari üzemekkel
 - 12.4. Kapcsolat az önkormányzatokkal
- 15. Helyi óvodai integrációs program
 - 15.2. Kiemelt területek
 - 15.3. Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (difer) használata
- 16. Óvodánk belső ellenőrzési terve – értékelési rendszere
 - 16.1. A gyermek célzott megfigyelésének
 - 16.2. Szakmai-pedagógiai munka ellenőrzése
- 17. Záró rendelkezések

Melléklet

- 1. Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Fenntarthatósági programja
- 2. Fenntarthatósági program melléklete
- 3. Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Egészségfejlesztő programja

INTÉZMÉNYVEZETŐI GONDOLATOK

„A jó óvodában a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődhetnek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, a közös élmények, az együtt megélt események összetartják a csoportot, és a közös hagyományok, szokások mentén tudnak együttműködni, együtt játszani, együtt gondolkodni.”

Óvodánk Tevékenységközpontú Pedagógiai Programjában foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell, az intézménybe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Ez a cél a következő tevékenységrendszeren keresztül valósul meg:

- Játék- és tanulási tevékenység
- Társas- és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

E tevékenységi formák megválasztásával a gyermekek adott fejlettségi szintjéhez igazodó készségfejlesztés, illetve különböző képességek alapjainak lerakása történik.

Programunk alapján valljuk, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Az óvoda feladata nem a szűken vett iskolai feladatokra való felkészítés, hanem az életre való felkészítés.

Az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek által, tapasztalatba ágyazott, minden érzékszervet megmunkáltatott cselekvések során, a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

Nagy szerepünk van nekünk pedagógusoknak, hogy biztosítsuk a gyermek számára elegendő tapasztalási lehetőséget, mely során megismerheti az őt körülvevő világot.

Fontos számunkra, hogy megjelenjen programunkban a szakmai értéktöbbség, mely pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi.

Az is fontos számunkra, hogy a gyermekek szülei – az óvodába lépés pillanatától – ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Célunk, hogy az óvoda a meglévő értékei megőrzése mellett – pozitív szakmai megítélésnek örvendjen.

Tóthné Perák Zsuzsanna
igazgató

1. BEVEZETŐ

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC törvény 26§ (1), alapján az Óvodai Pedagógiai Program az óvoda alapidokumentuma. Ez a fokmérő, melyhez a fenntartó igazítja értékeléseit, elvárásait, fejlesztési támogatásait.

Programunk átfogja a teljes óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét.

Ez az a tájékoztató, melyből az óvoda igénybevevője (pl. szülők) megtudja, milyen értékeket közvetít az óvoda, s milyen fejlődési szintre juttatja óvodásait.

„A Helyi Pedagógiai program az óvoda törekvéseinek fényképe, reális tükörkép az óvodáról”

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A mi feladatunk az, hogy a ránk bízott gyerekek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.

Munkánk során nagy gondot fordítunk a hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felzárkóztatására, a környezet tudatos szemlélet beépítésére a mindennapi óvodai életben. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Gyermekeinket körülveszi a felgyorsult, folyamatosan változó világ, mely nagy hatással van rájuk, mindemellett nekünk - óvodapedagógusoknak - figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat.

Pedagógiai Programunk Fábián Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Program intézményünkre adaptált változata.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége cél- és feladatrendszere alapján készítettük.

Óvodai csoportunkban érvényesülnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését.

Fontos számunkra az is, hogy megjelenjen programunkban a szakmai értéktöbblet, mely pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi.

Pedagógiai feladatvállalásunk során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteiket, tapasztalataikat, az esélyegyenlőség megteremtése mellett.

Fontosnak tartjuk a családdal való együttműködő kapcsolat kialakítását, hangsúlyozzuk a gyermekek, testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását a családi neveléssel együtt.

A Kompetencia alapú nevelési programcsomaggal megismerkedett nevelőtestületünk, kompetenciafejlesztés, a pedagógiai innováció és a pedagógiai fejlesztés megjelenik a kollégák mindennapi nevelő munkájában.

1.1. Kompetencia alapú nevelés óvodánkban:

A gyerekek fejlődési-, és képességszintje sajátos, egyéni fejlődési mintázatot mutat.

A kompetencia alapú nevelés során a képességfejlesztés az elsődleges, a hangsúly, a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

Az óvodai nevelésünk célja, az egész személyiség és benne a pszichikus funkciók fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására.

Az óvodáskor szenzitív időszak. Amennyiben nem kap elég gyakorlási lehetőséget a képesség, az idegrendszer nem kap kellő megerősítést a gyakorlás által, akkor a képesség elvész vagy hiányosan alakul ki. A helyes képességek kialakulásában a nevelő környezetének lényeges szerepe van. A képességfejlesztésnél azoknak a képességeknek a fejlesztése az elsődleges (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda-iskola átmenetet.

Az óvodában komplex nevelés folyik, melynek fontos célja a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság felkeltése, fenntartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önbizalom erősítése.

1.2. Jövőképünk

Olyan óvoda, ahol érzelmileg meleg, biztonságos, egészséges környezetben, otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny emberkéek élnek boldog, élményekben gazdag gyermekkorukat. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében.

Óvodánkban a gyermekeink között egyaránt található ingerszegény, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, illetve megfelelő családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is. Megkülönböztetés nélkül minden gyermeknek (nemtől, fajtól, hovatartozástól, vallástól, szociális körülményektől függetlenül) biztosítjuk az esélyegyenlőséget és az előítéletmentességet.

1.3. Óvodakép

Nevelési elveinkben szorosan együttműködünk a legközvetlenebb nevelési partnereinkkel: a családdal és az iskolával.

A már kialakult hagyományainkra építve biztosítjuk alapvető feladatainkat, az óvó, védő nevelési és szociális feladatokat a szülői igények figyelembevételével, sajátos szervezeti keretek, formák között.

Az esélyegyenlőség jegyében biztosítjuk és javítjuk az óvodába járó gyermekek nevelési feltételeit, megteremtjük a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a tehetséges gyermekek differenciált fejlesztésének lehetőségét is.

Az óvodai nevelőmunkába bevonjuk a különböző társadalmi, közművelődési, egészségügyi szervezetek képviselőit.

Kapcsolódunk, valamint teret engedünk azoknak a tevékenységeknek, melyek az óvodai program célkitűzéseit segítik, és hatékonyabbá teszik a gyermekek iskolai életre való felkészítését.

Óvodánk egyre nagyobb hangsúlyt fektet a környezettudatosság kialakítására pedagógiai munkánk során, illetve ehhez szükséges szemléletváltás támogatására a szülők, mint közvetlen partnereink körében.

Óvodánk tevékenységrendszerével, természeti és tárgyi környezetével, óvodapedagógusaink nevelő munkája és személyes példája segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

1.4. Gyermekeképünk

Célunk:

Az óvodában felnövekvő gyermekek sokszínű egyénisége harmonikusan illeszkedjék a magyar és az európai uniós értékrendhez egyaránt.

Olyan gyermekeket szeretnénk óvodánkban elengedni, akik a humanista értékek alapján, kreatív, érdeklődő, együttműködésre, teljes életre képesek.

Fontos számunkra a magyar nép kulturális értékeinek átadása, továbbá olyan gyermek nevelésére, aki érzelmileg gazdag, a településhez kötődő, a környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő.

Olyan szemlélet kialakítása, mely a környezet védelmére, és ennek megfelelő alakítására irányul,

ami hozzájárul felnőttkorra a környezettudatos szemlélet, a fenntartható jövőkép meglétéhez.

1.5. Pedagóguskép

Programunk sikeres megvalósítása olyan pedagógust feltételez, aki kreatív, folyamatosan megújulni képes, a nemzeti és emberi értékeket pozitívan közvetíti, együttműködő, kísérletező, toleráns, a gyermekek szükségleteit követő, empátikus, a szakmájáért kiálló személyiségjegyekkel rendelkezik.

Arra törekszünk, hogy pedagógusaink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- A gyermekekkel szemben együtt érző, odafigyelő, szeretetteljes magatartást tanúsító.
- Szakértelmét, pedagógiai, pszichológiai ismereteit gyakorlati jártassága tükrözi.
- Önmaga tovább fejlesztésének igénye minden területen megnyilvánul.
- A vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben tisztelettudó, feladat- és probléma érzékeny, titoktartó.
- Tiszteletben tartja a gyermeki jogokat.

Az óvónők bevonják a dajkát a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, őszinte, nyílt véleménnyel segítik a legjobb megoldás kialakítását.

1.6. Szülőkép

Bízunk abban, hogy óvodánkba olyan szülők hozzák gyermekeiket, akik érdeklődnek programunk iránt és azonosulni tudnak elképzeléseinkkel. Gyermekeik érdekében együttműködők, tiszteletben tartják a pedagógusok szakmai hozzáértését, nem kérdőjelezik meg döntéseik jogosságát, bizalommal fordulnak az óvoda dolgozóihoz.

2. Programunk küldetése-filozófiája

2.1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés adaptálásának indokai

1998-ban született meg a törvény a Helyi Nevelési Program készítéséről. Rájöve ennek fontosságára, feltérképezve a helyi viszonyokat, sajátosságokat, kutatni kezdtünk. Mely program lehet számunkra megfelelő?

Sokat elolvastunk. Szimpatizáltunk valamennyivel, de nem tudtunk „belebújni”. Mígnem elolvastuk a „Tevékenységek központú óvodai nevelési program”-ot.

Rájöttünk, hogy „ösztönös” irányvonalunk pedagógiai elméleti alapját olvassuk. Nem kell „belebújni” más programba, hanem a tevékenységközpontú programot kell kiegészíteni azzal a mi irányvonalunkkal, mely a kiskorpádi óvoda arculatát a kezdeti időktől meghatározza.

Hitvallásunk, az óvodáskorú gyermek egyéni és életkori sajátosságait a legmesszebbmenőkig figyelembe véve, fejleszteni, személyiségét, kiegészítve és folytatva a családi nevelést, derűs otthonos légkörben, amelynek megvalósulása folytán képessé válik a gyermek egyre tágabb környezetbe való zökkenőmentes beilleszkedésre. Ezen a ponton találkozunk először, a nevelőtestületi nézet és a TON.

Az Alapprogram is kellő szabadságot biztosít az óvónő munkájában, ezzel a szabadsággal élve és a helyi sajátosságokat, lehetőségeket eddig is kihasználva és beépítve végezzük munkánkat, tág teret adva a gyermeki tevékenységnek, tevékenykedtetésnek, és ezen keresztül a sokoldalú megismerésnek.

Óvodai életünket a megismerések komplexitása, gyakorlatiassága és a többoldalú tapasztalatszerzés jellemzi.

Az óvónők által kezdeményezett tevékenységi formák alapjai a tanulásnak, a kompetenciák fejlesztésének. A gyermeki megismerés, a tanulás, szerves része a nevelésnek, melyhez a nap minden pillanata megfelelő lehet, előtérbe helyezve a szabad játékot.

Azért döntöttünk alapvetően a TON programja mellett, mert nézeteink megegyeznek abban, hogy az eddig jól bevált alapokra építve léphetünk tovább.

Küldetésünk: a gyermekek egyéni képességeit felfedezve és megismerve, az eltérő fejlődés ütemét figyelembe véve, meleg, elfogadó légkörben, változatos tevékenységek biztosításával, korszerű szemlélettel, a személyiségük kibontakoztatása, pozitív irányú fejlesztése.

2.2. A programunk alapelve

Szeretetteljes, biztonságérzetet nyújtó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek. Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével nevelhető. Az óvodapedagógusaink hisznek abban, hogy minden gyermek egyedi, különleges emberi lény, aki szeretetteljes közegben formálható, nevelhető. A gyermek érdeke mindenekfelett áll.

A település lakosai különféle igényeket mutatnak, melyek figyelembevételével, de a hagyományainkhoz hű nevelési elvek hangsúlyozása mellett állítottuk össze programunkat. Az óvodai nevelés nyelve a magyar, a nevelés teljes egészében magyarul történik.

Intézményünk rendelkezik az óvodai program megvalósításához szükséges feltételekkel. Az óvodapedagógusok képzettsége, szakmai elhivatottsága garancia a program célkitűzéseinek megvalósítására. A dajka fontos szerepet tölt be a csoport életében, nevelést segítő partner.

3. Óvodánk helyzetképe, feltételrendszere

Óvodánk Somogy megyében, Kaposvár várostól 15 km-re, a 61-es főút mellett fekvő Kiskorpád községben található.

Területi elhelyezkedése intézményünknek jónak mondható, melyben biztosítani tudjuk az óvodás korú gyermekek ellátását. Egy csoportos óvodánk összesen **30** gyermek befogadására alkalmas, így részben osztott csoportszerkezetű. Az eltérő szociokulturális helyzetből érkező gyermekeket tiszta, esztétikus környezetben fogadjuk.

3.1. Az óvoda jellemző adatai

Hivatalos elnevezése: Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda

OM azonosító: 202632

Az intézmény székhelye:	7524 Kiskorpád Petőfi S. u. 20
Az óvoda fenntartója:	Kiskorpád Község Önkormányzat 7524 Kiskorpád Petőfi S. u. 20. 06-82/577-060
Az óvoda igazgatója:	Tóthné Perák Zsuzsanna
Elérhetőségeink:	kiskorpadiovi@gmail.com 06/70-678-09-23

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Óvodánk személyi feltételei

A program zavartalan működtetéséhez rendelkezik az óvoda alapvető személyi feltételekkel.

Feladataink ellátásában két óvodapedagógus vesz részt. Mindketten főiskolai végzettséggel és szakvizsgával rendelkeznek

Munkánkat 1 fő dajkai szakképzettségű személyzet segíti.

A konyhai feladatokat 1 fő látja el, szintén dajka képesítéssel.

Szakmai munka színvonala és eredményessége érdekében, illetve a törvényi előírásoknak megfelelően pedagógiai munkánkat segíti heti 5 órában 1 fő utazó logopédus, heti 1 órában 1 fő gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, illetve heti rendszerességgel 1 fő fejlesztőpedagógust alkalmazunk iskolaelőkészítés céljából, ennek köszönhetően biztosítani tudjuk az integrált neveléshez szükséges személyi feltételeket.

Heti egy alkalommal a szülők igénye alapján az óvodai élet tevékenységét nem zavarva katolikus hitoktató tart foglalkozást.

Szintén heti egy alkalommal a „Bozsik foci” keretében sportfoglalkozáson vehetnek részt a gyerekek.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, ezért ha eltérést tapasztalunk, akkor kikérjük a megfelelő illetőségű Szakértői Bizottság véleményét illetve a Nevelési Tanácsadó vizsgálatát kezdeményezzük.

4.2. Óvodánk tárgyi feltételei

Az épületben van egy galériás csoportszoba, tornaszoba-fektető, - alapvető tornaszerekkel felszerelve és ez a helyiség a délutáni pihenés színtere is - egy kisebb foglalkoztató helyiség, iroda, mosdó, raktár, melegítő-, tálaló konyha. A folyosó szolgálja a közlekedést és a gyermekek öltözködési helyét is.

Udvarunk több funkciónak is megfelel, játszó és mozgásra alkalmas területek is megtalálhatóak.

Udvari játékaink minősítettek. Az udvaron egy fedett szín található, amely lehetővé teszi rossz idő esetén is a gyermekek levegőzését, levegőn való mozgását.

Óvodánkhoz tartozik még az udvaron lévő játéktároló helyiség és egy kinti raktár.

Az óvoda felszereltsége jónak mondható, igényeknek megfelelően állandó bővítés alatt állnak.

5. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés – az érés – sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

5.1. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

A 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, amely magában foglalja az egészségnevelést (egészséges életmódra nevelés, testi nevelés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása), és a környezettudatos magatartásra nevelést (környezet védelméhez, megővéséhez, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása).

Ez a cél a következő tevékenységrendszereken keresztül valósul meg:

- Játék- és tanulási tevékenység
- Társas- és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

E tevékenységi formák megválasztásával a gyermekek adott fejlettségi szintjéhez igazodó készségfejlesztés, illetve különböző képességek alapjainak lerakása történik. Programunk alapján valljuk, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Az óvoda feladata nem a szűken vett iskolai feladatokra való felkészítés, hanem az életre való felkészítés, amely csak valóságos tevékenységek, tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

5.2. A tevékenységközpontú óvodai nevelés feladatai:

- Az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:
 1. Az egészséges életmód alakítása
 2. Környezettudatos magatartásra nevelés
 3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

4. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.2.1. Az egészséges életmódra nevelés:

Az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be ezen a területen is.

5.2.2. Az egészségnevelés alapelvei

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- A tevékenység és a mozgás hatása a kedvező értelmi fejlődésre.
- Sokszínű, érdekes, változatos, örömteli, biztonságos, játékos, meseszerű tevékenységek átélése.
- Öndifferenciálás lehetőségének biztosítása (önmegvalósítás, önkibontakozás, önfejlődés elősegítése).
- Sajátos egyéni szükségletek kielégítésének elősegítése.
- Saját tempóban való fejlődés elősegítése.
- Lehetőségek biztosítása – a tevékenységek választási lehetőségével – elegendő idő biztosításával.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Fontossá válnak a beszélgető körök, mesék, versek, az egészségünkkel kapcsolatban. Adott téma megtárgyalása, beleszöve az egészséges életmódra nevelés, illetve a környezettudatos magatartásra nevelés.

Célunk akkor lesz elérhető, ha már óvodás korban érzékennyé tesszük őket a környezeti problémák megoldása iránt, valamint szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át kísérik őket.

Az egészséges életmód alakítása magába foglalja a

- a szomatikus
- a mentális
- és a szociális nevelést.

Célunk

Nyugodt élettempó felé törekvő, testileg, lelkileg kiegyensúlyozott, egészséges gyermek nevelése.

Távlati célunk, hogy felnőtt életükben legyenek képesek egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni. A konfliktusokat, problémákat jól tudják kezelni, illetve megoldani.

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben félreértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban van.

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatunk

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

5.2. Környezettudatos magatartás kialakítása, fenntarthatóságra nevelés

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma.

Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van.

Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a mindennapos szabad, spontán játékban, az önkiszolgáló és munka jellegű tevékenységben, az udvari lét során, a falusi sétákban, kirándulásokban.

A kisgyermek első tapasztalatait közvetlen környezetéből meríti. Ezért a családi nevelésnek alapozó, a személyiség alakulásában elsődleges szerepe van.

Feladatunk:

- a gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában
- elemi környezetvédelmi tevékenységekben aktívan vegyenek részt a gyerekek

A környezetvédelem tartalma:

- Óvodánk 2022. óta Zöld Óvoda, mely címnek birtoklása együtt jár a Zöld Óvoda kritériumainak betartásával.
- Óvodánk pedagógusának **„Fenntarthatóság, egészségnevelés, környezeti nevelés a nevelés, tanítás-tanulás folyamatában, az óvoda belső életében, külső kapcsolataiban”** mesterprogramjának megalkotása, megvalósítása
- Fenntarthatósági program célja: Megismertetni a gyermekeket a fenntarthatóság és a fenntarthatósági életmód fontosságával.

A környezetünk ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán és alakításán keresztül a megfelelő érzelmi kötődés kialakításával az élet tiszteletére és a tárgyi környezet óvására neveljük a gyerekeket.

Élő természet védelme, gondozása:

- Állat és növénygondozás
 - Téli madáretetés
 - Madáritatók telepítés
 - Madárodúk kihelyezése, madaraink életének figyelemmel kísérése
- Évszakasztal, természetsarok a csoportszobában
- Minden évszakban az aktuális kerti munkák gyakorlása: virághagymák dugványozása, zöldségmagok vetése, termések begyűjtése, felhasználása.
- Szelektív hulladékgyűjtés a gyermekek és a szülők bevonásával
 - Komposztáló napi használata
 - használtolaj, elem gyűjtése
- Napi tevékenységekbe ágyazva megismertetjük a gyerekeket az újrahasznosítás fogalmával.

- A tematikus tervekhez kapcsolódva rendszeresen kirándulásokat szervezünk a természetbe.
- Helybéli egyesületekkel való együttműködés
- Megemlékezés a zöld jeles napokról
- Állatok világnapja október 4.,
- A víz világnapja március 22.,
- Föld napja április 22.,
- Madarak és fák napja május 10.
- Törekvésünk a mesterprogram megvalósítása, a zöld óvoda kritériumainak való megfelelés

Célunk:

- A gyerekek szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket a szűkebb, és a tágabb természeti és társadalmi környezetről, mennyiségi és téri viszonyokról.
- A környezettudatos nevelés célja, hogy kis lépésekben tanítsa meg, hogyan kell tudatosan együtt élni környezetünkkel, hogyan kell védenünk azt, miközben nem mondunk le a csodálatos emberi felfedezések nyújtotta lehetőségekről.
- A fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozása, alakítása kialakítása.

5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a kisgyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. biztonságérzet, elfogadás, a feltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Ezért óvodánkban fontosnak tartjuk a kiegyensúlyozott, harmonikus, empátikus hangulat kialakítását és fenntartását.

Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülő földhöz és családhöz való kötődés megalapozása.

A fejlesztés tehát az után kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel, gyermekekkel, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. A gyermekek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata: olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Az óvónő-gyermek kapcsolatában ki kell alakítani a szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. Ennek alapja az empátiakészség, valamint azok a pozitív élmények, amelyek hozzájárulnak a kellemes alaphangulathoz. A fejlesztést a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával és a közös élmények (színház, kirándulás, játszóházak, stb.) biztosításával érjük el. Kiemelt fontosságúnak tartjuk az ünnepek megtartását (születésnap, névnapok, jeles napok), valamint az óvónő példaértékű modelljét.

Az óvónő-szülő együttműködése elengedhetetlen a gyermekkel való egyéni óvodai bánásmód megvalósításához, ugyanakkor a felnőttek kapcsolata példaértékű a gyermeknek (tisztelet, tolerancia egymás iránt).

Az óvodapedagógus a gyermek fejlődéséről, magaviseletéről, a tanulásban elért eredményeiről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást ad a szülőknek.

Egyéni problémák esetében a szülői kapcsolattartás és konfliktuskezelés egyéb formáit alkalmazzuk (személyes beszélgetés), és ha szükséges, nevelési tanácsokkal segítjük a gyermek és a szülő harmonikus kapcsolatának kialakítását.

Lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy az óvoda életébe tevékenyen, érzelmileg is bekapcsolódjanak. A nyílt napokon lehetőség van a kezdeményezések megtekintésére, kézműves délutánok alkalmával közös tevékenykedésre van mód. A szülőkkel közös óvodai rendezvények pedig lehetőséget adnak a kötetlenebb beszélgetésekre, ezzel elősegítve a közösség épülését.

A gyermek-gyermek kapcsolata során alakul ki a gyermekben az alkalmazkodás, a társas kapcsolatok erkölcsi normái, az érzelmi alapokon létrejövő kooperáció és kommunikáció. Hosszabb távon preferáljuk a részben-, illetve korosztályonként osztott csoportok szervezését, amelynek megvalósítása több lépcsőben érhető el.

Fontosnak tartjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okirat szerint. Az életkori sajátosságokat tükröző társas együttélés és az „én-tudat” alakulása folyamatos fejlődésen megy keresztül, melyet az óvónők segítenek a mindennapok során.

5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi értékek befogadására. Az óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés hatására aktív és passzív szókinccse bővül, mondat szerkesztésük nyelvtanilag helyessé válik, kialakul az összefüggő beszéd, a beszédfejelem.

Az óvónő személyes példáján keresztül, illetve fejlesztőjátékok kapcsán segíti elő a metakommunikációs eszköztár bővülését is. Az óvoda tevékenységben gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését.

A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlással, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Az értelmi nevelés feladatai egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek fejlesztése, valamint ösztönző környezet biztosítása.

6. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás és munka helye programunkban

6.1. Játék

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa észrevétlenül „tanul” a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, és az őt érő élményeket. Megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésekre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

Jót és jól játszani- ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; amit a kisgyermek felfogni és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat. A Tevékenységközpontú Program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékokra. Az új Alapprogramban is a szabad játékokra helyeződött a figyelem, az óvodapedagógus tudatos jelenlétének felelősségét hangsúlyozó elvárással. A szabadjáték túlsúlya érvényesüljön. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében, időbeosztásában, valamint a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Feladatok

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése

- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel
- A játékon keresztül egészségnevelő programok megvalósítása – Környezettudatosság

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán, és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- A spontán játékos tapasztalatszerzése
- A játékos cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés - A gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

6.2. Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munkajellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi, vagy egyéb munka, a környezet, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munkajellegű tevékenysége:

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége

- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

• **Önkiszolgálás**

Testápolás során a gyermekeket először alapvető szükségleteik, kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságot felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal.

Étkezésnél megismertetjük a terítéshez, étkezéshez szükséges tevékenységeket, mozgásokat, majd készség szintre emeljük azokat.

Öltözködés folyamán hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, a vetkőzés, ill. öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk.

• **Környezetünk rendjének megőrzése**

Belső igényné szeretnénk alakítani. Sokat jelenthet az óvónői (szülői) példa, s a rendszeresség.

• **Közösségért végzett tevékenységek**

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmi munka:

- Játékok javítása, készítése
- Teremrendezés, takarítás, díszítés
- Ünnepi készülődés, ajándékkészítés
- Házimunka jellegű tevékenységek: sütés, főzés, befőzés
- Az óvoda udvarának rendben tartása, takarítása
- Játékok elpakolása

A naposi munka a folyamatos napirend és a folyamatosság miatt az ebédelésre korlátozódik, amely a középső, illetve nagycsoportban jelenik meg.

Növénygondozás-állatgondozás feladatai:

- Élősarok kialakítása, rendben tartása
- Folyamatos gyűjtőmunka, termések betakarítása
- Kert gondozása, levélgyűjtés
- Madarak rendszeres etetése
- Segítés az öntözésben, növényápolásban, telepítésben
- Járda, padok tisztántartása

Ezek a tevékenységek mind igénylik a felnőtt jelenlétét, irányítását, de megfelelő lehetőség biztosításával, s a munkafogások precíz elsajátításával a gyermekek egyre nagyobb részt vállalnak belőle.

Az egész program megvalósulása az óvodapedagógus, illetve az óvodában dolgozók példamutató magatartásán keresztül érhető el. Viselkedésük, személyiségük mintaértékű kell, hogy legyen.

7. Tevékenységformák

7.1. Mesélés, verselés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás az óvodáskorú gyermekek alapvető szükséglete. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A gyermek mesehallgatás közben belső képvilágot jelenít meg, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája, ezért elengedhetetlen a nyugodt légkör megléte, ezt elősegíthetik a különböző motivációs eszközök (gyertyagyújtás, mesepárna, illusztráció). A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mesélés, verselés alapelvei, feladatai:

- Életkori sajátosság, érdeklődés, a csoport fejlettségének, összetételének figyelembe vétele a művek kiválasztásánál, melyek kapcsolódnak az évszakokhoz, ünnepekhez.
- A könyvnélküli szövegtudás az óvodai mese elengedhetetlen feltétele.
- A 3-7 éves gyermekeknek többször hallják ugyanazt a mesét, mert ez által interiorizálódik és többszöri átélésre ad lehetőséget.
- Az óvodai délutáni pihenő megkezdésekor elengedhetetlen a megnyugtató, pihenést segítő mesehallgatás.
- Az óvodai élet során minden nap jelen van a mesélés-verselés, amely kiegészülhet bábozással.
- A dramatizáláshoz sokszor hallott, rövid, jellegzetes szófordulatokat tartalmazó meséket tervezünk.

Bábozás:

A bábjáték képszerű, mozgásra épül a cselekménye, művészi erejű, érzelmi jellegű.

A gyermek azonosul a bábbal, közben kiélheti elfojtott vágyait, indulatait, különösen akkor, ha cselekvője a játéknak.

Bábjáték segítségével megismerhetjük a gyermekek fejlődését, megismerő- és alkalmazkodóképességét, szociális érettségét.

A bábozás legyen jelen a nap minden szakaszában. Nevelési helyzeteket oldhatunk meg a bábbal. Kis- és középső csoportban mondókázás közben, mesemotivációként használhatjuk a bábót. Megtanítjuk a gyermekeket már a beszoktatás ideje alatt a bábok használatára, az óvónő bábokkal való bánásmódja, mintául szolgál a gyermekeknek. Nagycsoportosoknál a bábkészítéshez természetes és mesterséges anyagokat is felhasználunk.

7.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A művészeti tevékenységek sorában fontos szerepe van a vizuális tevékenységnek, melyen keresztül a gyermekek megismerhetik a világ szépségeit.

E tevékenységek közben fejlődnek manuális képességeik, megismerhetik az anyagok tulajdonságait, alakul gondolkodásuk, gazdagodik érzelmviláguk, esztétikai értékrendjük. Fejlődik kreativitásuk és nyelvi kifejezőképességeik is. Fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlődésnek.

A pedagógusnak mindennapi feladatai közé tartozik olyan nyugodt, harmonikus, esztétikus környezet kialakítása, melyben a gyermek szívesen tevékenykedik, és átadhatja magát az alkotás örömeinek, ehhez elegendő teret, változatos eszközöket biztosít.

Feladatok:

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A képi kifejezőképesség, élmény- és fantáziaviláguk alakulásának segítése
- Az egyén érettségének megfelelő képi-plasztikai kifejezőképesség alakítására, elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezői képességének fejlesztése
- A különböző anyagokkal, technikákkal, egyszerű munkafogásokkal való megismertetés
- Az eszközök használatának, karbantartásának, a munkaszervezés képességének kialakítása. Megfelelő eszközök elhelyezése olyan helyen, hogy bármikor elérhető legyen a gyermekek számára.
- Szín- és formavilág gazdagítása
- A környezetesztétika fogalmával, gyakorlatával való megismertetés
- Óvodáskor végére az eszközöket megfelelően használja, számos technikát ismerjen és biztonsággal alkalmazza azokat, alakuljon ki esztétikai érzéke és legyen igénye erre.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek-néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, és csak egy része az óvodai nevelésnek, de erőteljesen befolyásolja a gyermekek általános fejlődését.

7.4. A néptánc és a népi hangszerek:

A néptánc az óvodában a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokat jelenti, ahol a gyermekek és felnőttek egyaránt, önfeledt játékban és táncélményben részesülhetnek, ahol együtt van a kultúra, pedagógia, élmény, fejlődés és tanulás.

Fontos, hogy a gyermekeket mozgásra, játékra tanítsuk, nem táncanyagra, ezért nem cél, hogy a tanulási folyamat kimenete produkcióban jelenjen meg.

A foglalkozásokon a gyerekek megismerkednek az év jeles napjaival, az ünnepekhez fűződő népi hagyományokkal, a népi hangszerekkel, a népzenevel – elsősorban a gyermekjátékokon keresztül. Különböző rigmusokat, mondókákat tanulnak és megismerkednek a néptánc alapvető lépéseivel.

A zene, a mozgás, az énekes játék a gyermeki lét egyik legfőbb öröme! Akik már óvodás korukban megízlelik a közös dal és játék boldogságát, megőrzik ezt a kedvet a későbbiekben is, és nem zárkoznak el attól, ami népi és nemzeti.

Szeretnénk minél több kisgyermeknek átadni a népi játékok, dal, tánc, mozgás szeretetét, a közös játék örömét.

Ezért óvodánkban minden héten teszünk a „Játékban, táncban, dalban, gazdag mindennapokért!”

A gyermekeknek nagyon izgalmas a különféle hangszerekkel való ismerkedés.

A hangszerhasználat különösen fontos a zenei készségfejlesztésben. Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk lehetőséget adni a népi hangszerek megismerésére is (köcsögduda, doromb, furulya, hegedű, dob stb.)

Feladatok:

- Zenei hallás, ritmusérzék és formaérzék megalapozása, fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembevételével
- Esztétikus, harmonikus mozgás kialakítása a néptánc elemeivel

- Zenei kultúra alakítása igényes zenehallgatással, nemzetiségi hovatartozás figyelembevételével
- Az alkotás vágyának felkeltése hangszerkészítéssel, ritmus- és dallamkitalálással
- A zene megszerettetése, a befogadásra való képesség megalapozása, egészséges lelki, kulturált, boldog emberré nevelés.
- Az ének – zene anyagának kiválasztásában elsődlegesen a gyermek életkori sajátosságait, és a nevelői célkitűzéseket kell figyelembe venni.

7.5. Mozgás

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés lényeges eleme az egészség fejlesztő testmozgás. A mozgás azokon a mozgásformákon alapuló fejlesztő tevékenységek összessége, amelyek a gyermekek természetes mozgásformáit veszi alapul (csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás). A tervszerű ráhatások a gyermeki szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése, a testi képességek kibontakoztatása, valamint a mozgáskészségek fejlesztése érdekében tudatosan hatnak a gyermekek szervezetére.

A családban és az óvodában egyaránt gondoskodnunk kell az életkornak megfelelő mozgásformák kialakításáról, a mozgásigény kielégítéséről.

A tervszerű, rendszeres mozgás, kedvezően befolyásolja a szervezet növekedését, hozzájárul a légzőszervek, a keringési rendszer és a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A mozgás, fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában. A gondozás, és az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti és kiegészíti. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, fejleszti az alkalmazkodóképességet. Így készíti elő az ábrázoló-, a matematikai-, a zenei-, és a környezet megismerésére nevelés fontos, kapcsolódó feladatait, ezzel is fejleszti a gyermekek személyiségét.

A játékos egészség fejlesztő testmozgások a teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés mindennapjaiban nagy hangsúlyt kapnak. Törekszünk a szabad levegőn töltött idő maximális kihasználására, a mozgásos játékok, testmozgás széleskörű alkalmazására. A spontán – játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészség fejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségletek és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgásos tevékenységek során az óvónő sok ismeretet nyújt, ugyanakkor alakítja az erkölcsi tulajdonságokat is (akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, közösségi szellem).

Feladatok:

- Természetes mozgásformák gyakoroltatásával fejlesszük a gyermekek ügyességét, gyorsaságát, állóképességét, erejét.
- Keltsük fel a gyermekek érdeklődését a mozgás iránt úgy, hogy közben élményhez juttatjuk őket az együttes mozgás során, kielégítve természetes mozgásigényüket.

- A mozgásformák gyakorlása által válják pontosabbá mozgásérzékelésük, téri és időbeli tájékozottságuk, mozgáskoordinációjuk. Mindezek következtében fejlődjen önállóságuk, közösségi magatartásuk, leleményességük és kezdeményező-képességük.
- A mozgásformák gyakorlása során juttassuk a gyermekeket örömhöz és sikerélményhez.
- Szeretessük meg a közös tevékenységet és tegyük mindennapi igényükké az esztétikus, szép mozgást.
- Minden nap biztosítsunk spontán és szervezett mozgásos játéklehetőségeket.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése nem korlátozódik a csoportszobán belüli kezdeményezésekre, hiszen áthatja az óvodai élet egészét. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól, közben fejlődik megfigyelő-gondolkodási, a beszédmegértő és nyelvi kifejezőkészségük, matematikai képességük, formálódik társas kapcsolatuk. A természet szépségének megláttatása pedig megalapozza a természet iránti vonzódásukat, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberekké válnak.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Feladatok:

- Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.
- A matematikai érdeklődés felkeltése, közvetlen megfigyelések által tapasztalatok, ismeretek nyújtása (mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyok, tér-, sík-, mennyiségsszemlélet)
- Érzékelés, észlelés differenciálása, pontosabbá tétele,
- Problémamegoldó gondolkodás, véleményalkotás fejlesztése, ok-okozati összefüggések megláttatása.
- Egyéni tapasztalatszerzéssel, szabad alkotásokkal a gyermekek verbális képességeinek fejlesztése, szociális képességeik alakítása.
- A környezet iránti kíváncsiság felkeltése
- Globális látásmód kialakítása
- Élmények, tapasztalatok folyamatos biztosítása
- A környezethez kapcsolódó szokások, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése
- A környezet higiénijára, esztétikájára való igény kialakítása
- Egészségnevelési elvek megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása

(szelektív hulladék, újrahasznosítás és energiatudatosságra nevelés)

- A környezet változásainak figyelemmel kísérése (évszakok).

8. Az óvoda elvárásai, az óvodába lépés feltételei

A Köznevelési Törvény értelmében 2014. szeptember 1-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. Az óvodába lépés feltétele a szobatisztaság, az alapfokú önkiszolgálás (öltözködés, evőeszköz használata, étkezés, WC használat), és az, hogy a gyermek képes legyen megértetni magát. A felvétel egész évben folyamatos. A beszoktatás fokozatos, a gyermek igényeihez mérten történik.

8.1. A beszoktatás

Az első találkozás az óvodával szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek közvetlenül a családból óvodába kerülő gyermekek. Ezért lehetővé tesszük, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyermekek szüleikkel ellátogassanak az óvodánkba, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel. Az óvónők beszoktatási tervet készítenek, melyet átsző a differenciálás.

A beszoktatásnak több formája lehetséges:

- anyával együtt, fokozatos beszoktatás
- anya nélküli fokozatos beszoktatás
- átmenet nélküli beszoktatás

A szülő az óvónővel egyeztetve döntheti el, hogy melyik formát választja. A beszoktatás időszakában mindkét óvónő és a dajka együtt van a csoportban, így a személycsere nem éri váratlanul a gyermekeket. Az új gyermekek behozhatják kedvenc játékukat, tárgyukat az óvodába. Megbeszéljük a szülőkkel, hogy az első napokban csak rövid időre hagyják bent gyermekeiket. Lefekvéskor különösen nagy gyengédségre van szükségük, simogatással, dúdolással igyekszünk őket megnyugtatni. Egyszerű, érthető utasításokkal vezetjük be őket az óvoda rendjébe. Az új gyermekeket kis ajándékokkal várjuk, ölbeli játékokkal, mondókával igyekszünk oldani a feszültséget. A közösségi nevelés eredményességét elősegítik az élményt adó tevékenységek, hagyományok, a csoport közös ünnepei.

8.2. Gyermek a csoportban

Az óvodában elősegítjük, hogy a gyermek én-tudata megerősödjék, de az óvodáskor végére tudni fogja, hogy ő egy közösség tagja is.

A csoportban két fő követelménynek kell megvalósulnia: együttműködés, kapcsolatteremtés.

Ez az alapja az életben való eligazodásnak, alkalmazkodásnak. A társas kapcsolatok tevékenységek által alakulnak, ezért törekszünk arra, hogy ezek minél változatosabb legyenek.

Kiemeljük (játékban, öltözködésben) a nemek különbözőségét. Segítjük a barátságok kialakulását, elmélyülését.

A feladatvállalást mindenkinek felkínáljuk. Fokozatosan alakítjuk a gyermekek konfliktustűrő és megoldó képességét. A problémák rendezésébe csak szükség szerint avatkozunk be. Nem erősítjük az árulkodást, de az elkövetett hibák őszinte vállalását elvárjuk. A problémák megbeszélése egyénileg vagy csoportban történik. A megoldásokra is közösen keressük a választ. A csoport működéséhez szabályok szükségesek, melyeket közösen állítunk fel év elején.

Ezek:

- egymás játékának tiszteletben tartása,
- felnőttek, társak tisztelete
- eszközök, tárgyak védelme,
- durvaság elítélése, kerülése
- egymás segítése, kisebbek megóvása,
- a lányok, gyengébbek védelme,
- udvariasság,
- másság elfogadása.

A gyermekek értékelése e szabályok betartásának függvénye. A pozitív értékelés mellett élünk az elmarasztalás módjával is. Ez történhet szóban, gesztus által; de a gyermek megalázását elkerülve. A gyermekek társas kapcsolatainak alakulását az óvónők folyamatosan figyelemmel kísérik.

Az egyéni bánásmód biztosítja, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjává. Tudatosítjuk, hogy a gyermekek közötti különbség, természetes jelenség. Nem engedjük viszont a csoporton belüli vallási, származásbeli, stb. megkülönböztetést.

Minden gyermekben megkeressük a pozitív tulajdonságot, azt emeljük ki. Érzelmekben, önbizalmukban erősítjük őket. Szükség esetén szakember segítségét vesszük igénybe, a család együttműködésére számítunk. A gyermekek értelmi képességei is eltérnek. A lassabban fejlődő gyermeket igyekszünk felzárkóztatni, megkeresni a lemaradás okát. A kiemelkedő képességű gyermekeket külön feladatokkal bízunk meg.

9. A nevelés tervezése és időkeretei

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazítva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra, a tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző, és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A nevelés és a tanulás egymással szoros kölcsönhatásban valósul meg. A cél a feladatok ismeretében, hogy a fejlesztést hosszútávon, éves, féléves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában egy- illetve kéthetes

periódusokban tervezzük. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva, a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve tervezünk. Feljegyzéseket vezetünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni, differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

9.1. A fejlesztés módszere

A fejlesztés módszere az egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Részben osztott és életkor szerint osztott csoportban is megvalósíthatók a kitűzött nevelési célok és feladatok. Az óvodapedagógus dönti el, hogy az adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A fejlesztés, a foglalkozás formáját nem a gyermekek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. Fontos, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek, és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Kreatív probléma megoldásra ösztönözzük a gyermekeket.

9.2. A fejlesztés kerete

- A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:
 - Önálló és irányított tapasztalatszerzés
 - Játékos tevékenységszervezés

9.3. A nevelés időkeretei

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

9.3.1. Napirend

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk. A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja.

Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

07.00 – 10.30 Érkezéstől az udvari játékig

A gyermekek érkezése, fogadása.

Játéktevékenység.

Játékos, szervezett tanulás csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.

Mozgás, testnevelés foglalkozás.

Tízórai, gondozási teendők ellátása.

Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.

Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

10.30 – 15.00 Udvari játéktól az ébredésig

Naposi munka feladatainak elvégzése.

Ebéd, gondozási teendők ellátása.

Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.

Alvás-pihenés folyamatos ébredés.

15.00 – 16.30 Ébredéstől hazaindulásig

A csoportszoba rendjének helyreállítása.

Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.

Játékos egyéni képességfejlesztés.

Játéktevékenység.

Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásáról szükség esetén.

9.3.2. A heti rend

A folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban.

A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet egész nap folyamán az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével és közreműködésével irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb heti rendet állítsunk össze.

Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk. Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, melyet óvodapedagógusaink a dajka nénikkel együttműködve végeznek. A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei

	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc
Hétfő	Mindennapos mozgás, mese-vers	Testnevelés
Kedd	Mindennapos mozgás, mese-vers	Művészeti tevékenység
Szerda	Mindennapos mozgás, mese-vers	Természet-társadalom-ember
Csütörtök	Mindennapos mozgás, mese-vers	Matematikai tapasztalatok
Péntek	Mindennapos mozgás, mese-vers	Művészeti tevékenység

A hetirend kialakítása során minden tevékenységformát tervezni kell, de a csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembe vételével ezek módosíthatók.

9.3.3. Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Nevelési-, tanulási tervkészítés
- Heti rend és napirend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos értékelése

9.3.4. Az óvodai alapellátáson túli szolgáltatás

- Bozsik futball
- Iskolára felkészítő fejlesztő foglalkozás
- Hittan foglalkozás

10. Óvodakezdés és iskolakészültség biológiai, pszichológiai jellemzői

10.1. A fejlődés jellemzői óvodakezdéskor

- Testi fejlettségi szint

A három éves gyermek testsúlya kb. 13-14 kg, a fej körfogat a 3. év végére kb. 50 cm. Az idegrendszer érési folyamata következtében a kisgyermek nagymozgásai egyre fejlettebbé válnak. Mozgása egyre koordináltabb.

- Szociális fejlettség

Problémamegoldás: Ismeretei jelentős részét a tárgyakkal való közvetlen kapcsolat útján, elsősorban játék közben szerzi (elméleti úton a problémát nem tudja megoldani).

Felfogás-figyelem: Állandóan figyel, észrevesz minden érdekeset. Kérdez, tapasztalatot gyűjt. „Miért?” Hosszú percekig eljátszik, pillanatnyi félretekintés nélkül. Megérti a napi rutint. Örül a különleges eseményeknek (pl. születésnap).

Beszéd: Összetett mondatokat is mond, kötőszavakat helyesen használ (ha, akkor, azért, mert). Szereti a mondókákat, kis dalokat. Egyeseket megpróbálja utánozni, megjegyezni, előadni. Szívesen hallgat mesét. Három számot visszamond. Tudja a nevét, korát, nemét.

Játék: Kezdenek egymással összebarátkozni. Szerepjáték kezdeti formája megjelenik.

Gyakorlójátékkal (autótologatás, labdagurítás) órákig eljátszhat. Kiscsoportban már képesek együtt játszani. Szabályjátékot is játszik, de a szabályokat nem mindig tartja be.

10.2. Lelki fejlettség

Negatív érzelmei kezdenek tudatossá válni: harag, elégedetlenség, düh. Ha egészséges, ha napirendje megfelelő és jó a kapcsolata a felnőttekkel, akkor továbbra is a jókedv az elsődleges, de fokozottabban ingerlékeny, érzelmei hullámoznak.

10.3. Az egészséges életmód kialakulása

- egyedül mos kezet, a ruha ujját segítséggel feltűri
- egyedül megy wc-re, azt vízzel lehúzza maga után
- a haját segítséggel megfésüli
- orrfújásnál kisebb segítséget igényel
- önállóan használja a kanalat, a villát
- pohárból iszik
- szükségleteit szóban jelzi
- segítséggel mos fogat
- a szalvétát rendeltetésszerűen használja
- egyedül tudja felvenni a cipőt, az öltözködéssel próbálkozik

10.4. Mozgás

- **Nagymotorika**

- akadályt megkerül
- ügyesen mászik bútorokra fel, illetve onnan le magabiztosan szalad
- könnyen lehajol és már nem esik el közben
- 5-10 mp-ig áll fél lábon
- fél lábon ugrál
- kerek játékot kormányoz, húz, tol
- egyedül csúszdázik, a mászókan biztonságosan mozog
- egyre ügyesebben rúgja a labdát
- 4-6 lépcsőfokot váltott lábbal lemegy

- **Finommotorika**

- 6-nál több kockából tornyot épít
- gyurmából golyót, kígyót, sütit formál
- nagy szemű gyöngyöt fűz
- szívesen rajzol
- rajzait meg is nevezi
- embert rajzol arccal, végtagokkal, kör formában
- két kézzel egyszerű műveletet végez
- papírlapot tépeget, gyűröget
- egyszerű formákat rajzol, másol
- a ceruzát már nem marokra fogja, hanem íráspozícióban
- egyenként lapozgatja a könyvet
- nagyobb gombot kigombol
- egyre többször használja a domináns kezét

10.5. Anyanyelv, mesélés-verselés

- szívesen hallgat mesét, verset
- rövid mondókát, verset mondogat
- 4-5 szavas mondatokban jól ragozva beszél
- személyes névmásokat használ
- követi az összetettebb utasításokat
- szinte minden egyszerű tárgyat és képet felismer és azonosít
- érti a helyhatározókat (valami alatt, valamin)
- mondanivalóját már az idegenek is megértik
- magára névmással utal
- múltbéli eseményt elmesél (múlt időt használ)
- Mi? Ki? Miért? kérdéseket tesz fel
- kérését, kívánságát szóban jelzi

10.6. Játék

- gyakorló játékot játszik
- „mintha” játék megjelenése (később ebből alakul ki a szerepjáték)
- egyszerű szabályokat betart
- egyszerű formákat felismer (formabedobós játék)
- ügyes az egymásba rakható poharakkal, kockákkal (tornyot épít)
- szeret hintázni
- szereti a lábbal hajtható motort, biciklit, vagy a háromkerekű pedálost
- szeret rajzolgatni, festeni, gyurmázni
- szeret homokozni, babázni, autózni, kisvonatozni
- szívesen nézegeti a mesekönyveket, képeskönyveket
- szeret labdát gurítani
- képes pár darabos kirakót kirakni
- nagy gyöngyöt szeret és tud is fűzni
- szereti a bábozást, a bábokat
- örömmel, önfeledten játszik, nem szívesen osztja meg másokkal a játékait

10.7. Munka

Alkalomszerű munkák (egyik része tervezhető, a mási része esetleges)

- a leesett tárgyakat kérésre felveszi és a helyére teszi
- ünnepi készülődéskor segít ajándékokat, dísz tárgyakat készíteni.

Önkiszolgálás

- a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat kis segítséggel végzi
- öltözködésnél szintén kis segítséget igényel
- önállóan megteríti magának, étkezik, majd terítékét a megfelelő helyre teszi.

Közösségi munka

- vigyáznak környezetük rendjére, segítenek annak tisztántartásában - a játékok között segítenek válogatni, rendet rakni.

Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- a szemetet mindig a szemetgyűjtőben helyezze el - a virágokat nem tépi le, hagyja eredeti szépségében - télen felnőtt segítségével gondoskodnak a madarokról.

10.8. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

- szeret zenét hallgatni, megnyugtatja a zene
- képes és szeret rövid mondókákat mondogatni, dalokat énekelgetni
- egyenletes ritmusra képes tapsolni, lépegetni

- szereti az altatódalokat
- csörgő- és ütőhangszereket szeret és tud használni - szereti a lovagoltatásokat, ölbéli játékokat, dalokat - szeret halandzsázni, saját maga „költöni”.

10.9. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- firkálgatás, rajzolás, festegetés nagy felületre (vastag ceruza, zsírkréta, ujjfesték, nagyméretű ecset)
- tetszés szerinti színhasználat
- megnevezi a figurát és tud is róla mesélni
- formái nem felismerhetők, de számára jelentéshordozó szerepük van
- a mozgás öröme és az, hogy nyomot hagy a papíron a lényeg
- emberalak ábrázolás (fejes-lábas emberke)
- körkörös vonalak jellemzik
- marokra fogja a ceruzát
- játék a gyurmával (gyurkálás, formálás, ütögetés, gömbölyítés, sodrás)
- változatos anyagok használata (homok, agyag, gyurma, papír, textil)
- papír gyűrögetése, tépegetése
- különféle nyomatok készítése

10.10. Külső világ tevékeny megismerése

- családjáról tudjon mesélni (anya, apa, gyerekek)
- nevezze meg főbb testrészeit és mutassa meg magán és másokon is (fej, kéz, láb, szem, fül, orr, száj)
- évszakok jellemzőit ismerje meg (ősszel levelek hullása, télen hóesés, tavasszal sokat süt a nap)
- nevezzen meg 2-3 gyümölcsöt
- nevezzen meg 2-3 zöldséget
- nevezzen meg 2-3 állatot
- nevezze meg a környezetében előforduló alapszíneket - nevezzen meg néhány közlekedési eszközt.

10.11. Tanulás

- kérdésekkel informálódik (miért? hogyan?)
- egyes tulajdonságok alapján csoportosítja a tárgyakat (szín, forma, méret)
- összetartozó dolgokat párosít, vagy együtt megnevez
- a mechanikus játékokat működésbe hozza
- szerepjátékokat játszik emberekkel, plüss állatokkal, babákkal
- ki tudja rakni a 3 vagy 4 darabból álló puzzle-t
- problémát felismer és megfogalmaz
- maximum 7 tárgyat megszámol

- tudja, hány éves
- a főbb testrészeket funkciójuk alapján megnevez

10.12. Érzelmi nevelés, szocializáció

- másik gyermekkel vagy felnőttel társas interakciót kezdeményez
- 10-15 percig részt vesz irányított csoportos tevékenységben
- 3 óvodai szabályt rutinszerűen követ
- jókedvű, bizalommal van környezete iránt
- egyszerre szeretetteljes és durva, együttműködő és akaratos, dacos
- kezdenek empátiát mutatni mások iránt
- energiájuk kimeríthetetlen, állandó fizikai aktivitás jellemzi
- már kezdi megérteni, hogy tetteinek következményei vannak
- utánozza a felnőtteket és a társait
- megérti, hogy mit jelent az „enyém”, „övé”
- kezelni tudja a nagyobb változásokat is

10.13. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés az óvodai nevelés folyamat eredményeként a gyerekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik.

10.13.1. Testi fejlettségi szint:

- első alakváltozás, testarány változás
- fogváltás megkezdődése
- arányosan fejlett, teherbíró képesség
- mozgása összerendezett, harmonikus
- erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció, finommotorika
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes

10.13.2. Lelki fejlettség

- nyitott érdeklődésű, készen áll az iskolába lépésre
- tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek
- érzékelése, észlelése differenciálódik
- önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésése és felidézés
- szándékos figyelem – időtartama-terjedelme növekszik
- cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait,

kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti-társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

10.13.3. Szociális fejlettség

- készen áll a gyermek az iskolai élet és a tanító elfogadására
- képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre
- képes a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel egyaránt
- egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit, kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, amely a feladat megértésében, feladattartásában, eredményes elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

10.13.4. Az egészséges életmód kialakítása

- szükségleteit képes késleltetni
- szükségleteit képes önállóan kielégíteni
- wc-zést követően használja a toalett papírt
- a tisztálkodási eszközökre vigyáz, tisztán tartja, használat után helyére teszi
- szennyező tevékenység végzését követően kezes mos, és szárazra törli
- önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér
- cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik
- ruháikat összehajtva teszi a helyére
- képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani
- kulturáltan étkezik
- szívesen fogyaszt zöldség-, gyümölcsfélét
- vigyáz környezetének rendjére és tisztaságára
- ismeri a szelektív hulladékgyűjtés hogyanját és mikéntjét
- szívesen mozog a szabadban évszaktól függetlenül
- életkorának megfelelően edzett
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat

10.13.5. Mozgás

- igényli a mindennapos mozgást
- mozgása harmonikus, összerendezett
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni
- magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket
- ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
- kialakult szem-kéz, szem-láb koordinációja
- fejlett a egyensúlyérzékelése
- tud rollerezni vagy biciklizni

- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett
- ismer legalább egy labdajátékot
- ismeri legalább 2-3 kéziszer (labda, ugrálókötél, karika) használatát
- érdeklődik valamely sportág iránt
- képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész
- ismeri a csapatjáték szabályait
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

10.13.6. Anyanyelv, mesélés, verselés

- szívesen mesél, báboz, dramatizál
- gondosan bánik a könyvekkel
- néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
- kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol
- szókincse korának megfelelő
- jól használja a metakommunikációs eszközöket
- bátran és szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel
- társára odafigyel, türelmesen végighallgatja mondanivalóját
- a közölt információt megérti
- bátran kérdez
- tud szemkontaktust teremteni és tartani
- udvariassági kifejezéseket használ
- beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
- várja, igényli a mesehallgatást
- tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni
- a migráns kisgyermek is megérti az óvodai életéhez szükséges kifejezéseket, és képes megértetni magát.

10.13.7. Játék

- örömmel, önfeledten játszik
- képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni
- építmény lemásolására képes
- képes élményei eljátszására
- szívesen vállal szerepet
- szabályjáték során betartja a szabályokat
- másokat is figyelmeztet a szabályok betartására
- egészséges versenyszellemben tevékenykedik
- problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik

10.13.8. Munka

- önkiszolgáló tevékenység
 - a testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint végzik
 - étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, szalvétát, merőkanalat
 - öltözködésnél önállóak, tudnak gombolkozni, próbálkoznak a megkötéssel
 - önkiszolgáló tevékenységre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken
- alkalomszerű munkák
 - pontosan megértik, mit várunk el tőlük és azt önállóan teljesítik
 - bonyolultabb feladatokat is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak
 - időnként olyan megbízásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületeket igényelnek
- közösségi munkák
 - a közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk
 - terítésnél ügyelnek az evőeszközök esztétikus elrendezésére o felelősi munkákat szívesen vállalnak, önállóan teljesítik o a környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete)
 - vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat
 - munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és kitartás jellemzi
- környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák
 - a szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben
 - szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében
 - a virágokat nem tépik le, hagyják eredeti helyükön, eredeti szépségükben
 - szívesen ápolják a növényeket a csoportszobában és az udvaron egyaránt
 - télen gondoskodnak a madarak etetéséről

10.13.9. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- élvezettel hallgat zenét
- tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- tud néhány dalt szitán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni
- tud dallam vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni
- tud társaival térformákat alakítani
- a különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi
- tud élvezettel, irányítás nélkül játszani legalább 5 dalos játékot
- felismeri a halk-hangost, és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni

- megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni
- megbeszélés vagy egyéni ötlet alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kíséni

10.13.10. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol
- képalkotásban kifejezi gondolatait, élményeit
- elképzelés után meseszereplőket, stb. hangulatot is kifejezve jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol
- tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani
- önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot
- téralakításban, építésben másokkal együttműködik
- ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat
- emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja
- díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással, stb. megold
- tud különféle technikával képet alkotni, technikát önállóan a rendelkezésre álló anyagból megválasztani
- helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót
- alkotás közben ügyel környezete és saját maga munkájára, tisztaságára
- szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti környezetét
- képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt mondani
- ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat
- vonalvezetése balról jobbra halad

10.13.11. A külső világ tevékeny megismerése

- megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat
- ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növények gondozásában és a természetvédelemben
- képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kevesebbet, nagyobb, többet létrehozni
- helyesen használja a tö- és sorszámneveket
- tud tízes számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni
- meg tudja állapítani: több, kevesebb, ugyanannyi
- helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat
- környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét és idejét.
- tudja óvodája nevét
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek

- ismeri és betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, s a közelben lévő közintézményeket ismeri a tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tud hasonlítani forma, szín, nagyság szerint

10.13.12. Tanulás

- az egyszerű feladatokat megérti
- ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rá kerül a sor
- érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és az ezzel összefüggések iránt
- feladataik végrehajtásában kitartó
- szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő
- él benne a tanulás és iskola utáni vágy
- tevékenységének eredményeit reálisan értékeli
- képes a már elsajátított ismeretek szándékos fejlesztésére
- munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő
- szándékos figyelemre képes
- szívesen vesznek részt tervezett, szervezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- a tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek
- a részképes és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet

10.13.13. Érzelmi nevelés, szocializáció

- ragaszkodik csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez
- igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazásához
- a játékszereken megosztja társaival
- segíti társait a tevékenységekben
- türelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket
- a csoportba érkező vendéget udvariasan és szeretettel fogadja
- udvariassági formák betartásával kommunikál
- érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket
- konfliktus helyzetekben társaival egyezkedik
- számon tartja társai hiányzásának okát
- konfliktus helyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri
- érzelmei, indulatainak korának megfelelően tud uralkodni. A közösség érdekében szívesen vállal munkát.
- feladattudata kialakulóban van
- korának megfelelően kialakult felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozására
- igényes a saját tevékenységével szemben
- érkezéskor, távozáskor köszön

- megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát
- türelemre, kitartásra képes
- a szülőkkel való kapcsolata a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik

„Az iskolára, az iskolai életre való felkészítés nem funkciója, hanem eredménye a három-négy éven át tartó óvodai nevelő munkának, amely az egész gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja.”

Az óvodáskor végére a gyermekek többsége alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére. Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érzés.

Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára. Három éves kortól kísérjük figyelemmel a gyermekek fejlődését, s folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról. Az iskolaérettség megállapítása az óvoda kompetenciája, szükség esetén a Nevelési Tanácsadó illetve különböző Szakértői Bizottságok segítségét kérjük.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

11. Óvodai ünnepélyek, megemlékezések

Az ünneplés, pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre, a tevékenységek és esztétikai élmények által. Az ünnepek, a hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az óvodában, kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az aktív és önálló gyermekek nevelésének egyik sajátos eszköze a jól előkészített, szépen megszervezett ünneplés. Az előkészület lehetőséget ad a gyermekek közötti kooperáció és kommunikáció gyakorlására. Az ünnepi készülődésbe szülőket is bevonjuk, ez is lehetőség számukra, hogy megismerjék óvodánk életét.

Megkülönböztetünk ünnepeket és megemlékezéseket. Az ünnepeket pedig tovább bontva nyilvános ünnepélyeket és belső ünnepeket.

A megemlékezések közé soroljuk a születés-, névnapot, Halottak napját, Nőnap, Pünkösdt, Víz-Föld-, Madarak napját, Március 15 – ét.

Nyilvános ünnepély: Farsang, Öregek napja, Szüreti felvonulás, Anyák napja, Évzáró, Ballagás, Falunap.

Belső ünnep; Mikulás, Karácsony, Advent, Húsvét, Májusfa állítás - kitáncolás, Gyermeknap.

1. Az óvodai élet hagyományos ünnepei
 - Mikulás - Anyák napja
 - Évzáró, ballagás
 - Gyermeknap
 - Gyermekek névnapjai, születésnapjai
2. Néphagyományokhoz fűződő ünnepek

- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Pünkösöd
- Húsvét

3. Nemzeti ünnepeink

- Március 15.

4. Helyi szokások, megemlékezések

- Szüreti felvonulás
- Halottak napja
- Öregek napja
- Szilveszter
- Nőnap
- Falunap
- Májusfaállítás – kitáncolás
- Első osztályosok látogatása

5. Időszakos ünnepek

- Víz napja
- Föld napja
- Madarak, fák napja

Úgy gondoltuk, hogy a nyilvános ünnepeket igazítjuk a gyermek életkori adottságához. Az óvodába lépéskor a fő hangsúly a beszoktatáson van, ami elhúzódhat, így semmiképpen sem akarjuk a 3 - 4 éves gyermekeket azzal terhelni, hogy mikulás ünnepélyen nyilvánosság előtt produkáljanak. Első nyilvános ünnep számukra a Farsang, melynek oldott, mókázó légköre megfelelő a 3 - 4 éves gyermek szerepeltetésére. A nagyobbak (persze itt megint egyéni szempontokat is figyelembe kell vennünk) már a decemberi Öregek napján is szerepelnek. Anyák napjára, Évzáróra, Ballagásra már a legkisebbek is boldogan készülnek. Az együttjátszás mellett a bátrabbak egyéni szerepelést is vállalnak. A nyilvános ünnepeket a Kultúrházban tartjuk, melyre „egyenruhát” vesznek fel a gyermekek. A kislányok. fehér blúzt, pöttyös szoknyát, a fiúk sötét nadrágot, fehér inget viselnek. A nem nyilvános ünnepekre nem kell egyenruha, csak csinosak legyenek a gyerekek.

Az óvodai ünnepélyek időtartama ismét a gyermek életkorából indul ki. A társadalmi eseményen való részvétel esetén, mint az Öregek napja, az óvodás gyermekek szerepelnek először, hogy elkerüljük a várakoztatást. Maga a műsor jól megszervezetten, mozgást és verses anyagot megfelelő arányban felhasználva zajlik.

Az ünnep legfontosabb eleme a játék, nemcsak a műsor játékos voltát emelném ki, hanem a „játékkal” való ünneplést. Itt említeném meg pl.: a Farsangot, mely a felvonulás után játékdélután a gyermekeknek (és persze a szülőknek). Különböző versenyekben nyereményeket nyerhetnek. Ez a lényege a Gyermeeknapnak és a Falunapnak is.

Húsvétkor az udvaron elbűjtatott tojások keresése, Pünkösdi király-né választás. Nőnapon, Májusfa állításkor-kitáncoláskor szerepjáték. Víz-, Föld napján különböző kísérletezések, Fák-, Madarak napján virágültetés stb.

Fontosak az ünnepekhez, megemlékezésekhez fűződő beszélgetések, mesék, versek, dalok. Ezzel érzelmileg ráhangoljuk a gyerekeket. A beszélgetések során ismereteket nyújthatunk az ünnep belső tartalmáról és megtudjuk, hogy a gyermeknek mit jelent az ünnep, pl.: Halottak napja alkalmából folytatott beszélgetés során a család érzelmi kötelékeiről, vallásosságáról, a gyermek félelmeiről szerzünk tudomást. A Nőnap alkalmával tisztelet, megbecsülés, udvariasság kerül terítékre. Karácsony során a szeretetet boncolgatjuk.

Víz-, Föld napján környezetvédelemmel kapcsolatos összefüggéseket tárunk fel, stb.

Az óvodánk nevelési oktatási anyagát a kompetencia alapú óvodai programcsomag négy öselemének megfelelően és a hozzájuk fűződő ünnepköröknek megfelelően dolgozzuk fel. Olyan ünnepeket építünk be, mely a gyermek környezetében ismert, nemcsak az óvodában hall róla a gyermek, hanem környezetéből is kap megerősítést hozzá. Az ünnep nem csupán egy napra terjed ki. Fontos a rá való tevékeny készülődés és olyan alkotások, ajándékok, melyek által később felidézhetők. Van olyan ünnep, melyet hosszabb készülődés előz meg, pl.: Advent - Karácsony, Anyák napja. Van, amelyet, rövid, pl.: Nőnap, Első osztályosok látogatása.

Vannak ünnepek, melyeket ünnepi hét előz meg. Ezek valójában az ünneppel kapcsolatos tevékenységek, melyek a nevelési területek egészét átfogják.

Ilyen projektek a Karácsony hete, Húsvét hete, Gyermekhét, stb. Ezeknek a heteknek a programját kitűzzük a faliújságra, hogy a szülők lássák, milyen különleges teendők várnak a gyerekekre, persze ehhez szükség van rájuk is, hiszen pl.: Karácsonykor a mézeskalács-sütéshez, Farsangkor a farsangi-fánk sütéshez az alapanyagokat ők biztosítják. Húsvétkor, Föld napján, Fák-Madarak napján magokat, hajtatni való ágakat, dugványokat hoznak. Májusfa kitáncoláshoz biztosítják a süteményt, üdítőt stb. Gyermekhéten autót biztosítanak a kiránduláshoz. Falunapkor részt vesznek az egész napos programok lebonyolításban. A szilveszteri süvegek, farsangi nyeremények, a mikulás, karácsonyi, húsvéti, születés-, névnap ajándékok, az általuk édesanyáknak, első osztályosoknak készített ajándékok, általuk varrt kosárhák, szüreti felvonulásra készített bokréták, stb., megannyi emléke egy-egy ünnepi hangulatnak.

12. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánk helyi Pedagógiai Programja a gyermekek személyiségfejlesztését nem egyedül az óvónőkre alapozza. Feltételezzük a szoros, személyes és folyamatos együttműködést a család egészével, a szülői közösséggel, a lakókörnyezettel, a fenntartóval, az óvoda egészségügyi ellátását segítő szakemberekkel, gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, az iskolával és az óvoda valamennyi munkatársával.

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot próbál kiépíteni, fenntartani.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás formáival és módszereivel alkalmazkodunk a különböző feladatokhoz és szükségletekhez.

Az óvoda eredményes nevelő munkájához elengedhetetlen feltétel a családdal, a fenntartóval, más oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel való szoros kapcsolat és együttműködés.

Az eredményes együttműködés feltételeinek megteremtése érdekében a következő célkitűzéseink vannak:

12.1. Óvoda-család kapcsolat

Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője. Gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandók, ha azok a családi kötetékben megerősítést nyernek.

Kapcsolatunkban az óvodának kell felvállalnia a kezdeményező szerepet. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét.

12.1.1. Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe az elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt.
- Elfogadjuk a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztalunk.
- Kapcsolatunkban éreztetjük az őszinte odafordulást és a segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt elfogadja.
- A kapcsolat alakuljon a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Elfogadjuk a család szokás- és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában.
- Legyenek tájékozottak a „helyi nevelési program” kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselői által vegyenek részt.
- Óvodánkban a szülők képviselőt a Szülői Szervezet látja el, mely a vezető irányításával részt vesz az óvoda életében. Segítenek az óvodai rendezvények megszervezésében, lebonyolításában. Részt vesznek ajándékkészítésben, különböző felújítási, karbantartási munkálatokban. Segítenek a gyermekek szállításában különböző rendezvényekre, közös kirándulásokon részt vesznek.
- Figyelemmel kíséri a szociálisan hátrányos családokat, önmagához képest segítséget nyújt, anyagi segítséget kér az önkormányzattól, gyűjtésből származó ruhákkal, játékokkal látja el a rászorulókat.
- A hozzánk forduló szülőket mindig segítő szándékkal, tanáccsal látjuk el, és ha szükséges, a megfelelő szakemberhez, illetve szervezethez irányítjuk.

- Fontos a kölcsönös bizalom, tisztelet, partneri kapcsolat, diszkréció, objektív tájékoztatás.
- A gyermek érdeke mindenekfelett áll.
- Tiszteletben tartjuk a vallási és etnikai hovatartozást.
- A szülőnek nemcsak joga, hanem kötelessége is az óvodával való együttműködés.

Lehetőséget biztosítunk az óvodával való ismerkedésre a családi programok keretében.

12.1.2. Együttműködés és tájékoztatás formái az óvodánkban

Szülői közösség vezetősége:	Csoportban működő, annak életét segítő 3-4 szülőből álló közösség. Általában szervezési feladatokban segít, közvetít az óvónők és a szülők között.
Írásos üzenet:	A nevelők kérése, üzenetek a szülők felé. Személyre szóló információt közvetít. Zárt facebook csoport.
Faliújság:	A szülők tájékoztatása az óvodában folyó nevelésről, fontosabb információkat közvetít. Fontos események, gazdasági információk, napi teendők, programok ismertetésére szolgál.
Családlátogatások:	A gyermek környezetének és a családtagok megismerésének jó lehetősége. Amennyiben a szülők igénylik, előzetes egyeztetés szerint.
Szülői értekezletek:	Csoportonként programok, feladatok, problémák megbeszélésének színhelye, valamint elősegíti a családok együttműködését.
Napi találkozások:	Csak a legszükségesebb információk átadására-átvételére ajánljuk. Nem alkalmas elmélyült beszélgetésekre.
Fogadó órák:	Tapasztalataink szerint a legalkalmasabb forma a személyes beszélgetésekre, információszerzésre, nézetek egyeztetésére. Időpontot szükség szerint az illetékes óvodapedagógussal kell egyeztetni.
Nyílt napok:	Bár a szülők jelenléte befolyásoló, de alkalmat adunk az óvodai életbe való betekintésre, a közösségben való viselkedés megfigyelésére.

12.2. Óvoda-iskola kapcsolat

E kapcsolat a gyermekek óvodából, iskolába való átmenetét segíti. Az óvoda éves munkatervében rögzítjük az iskola és az óvoda együttműködését célzó tevékenységeket, a kapcsolattartás módját.

12.2.1. Az együttműködés formái:

Alsó tagozatos munkaközösséggel való együttműködés

- Visszajelzés gyermekekről, nevelési problémákról, iskolai elvárásokról.
- Szociális és egyéb problémákra felhívjuk az iskola figyelmét egyes gyermekekkel kapcsolatban.

Óvoda-iskola átmenetet segítő fejlesztő csoportban való részvétel

- Óvónők látogatása ősszel az első osztályban.
- Nagycsoportosok látogatása tavasszal az első osztályban, ismerkedés az iskola épületével, könyvtárlátogatás
- Első osztályos tanítók látogatása májusban, az óvodában.
- Közös program az iskolában, óvodában (sport délután, táncház, vetélkedő, játszóház, farsang)
- Első osztályosok vendéglátása óvodánkban, kézműveskedés közösen
- Nagycsoportosok kedvenceiből (énekek, mondókák, mozgásos játékok) gyűjtemény készítése a tanítók számára Szülőértekezlet a nagycsoportos gyermekek szüleinek februárban, melyen megismerkedhetnek a leendő első osztályos tanítókkal.
- Az első osztályosok bemutatkozása az iskolai évnyitón óvónői kísérettel.

Ezen kívül tájékoztatást adunk a nagycsoport végén a leendő első osztályos nevelőknek a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól, esetleg a várható alkalmazkodási nehézségekről.

12.3. Kapcsolat az egészségügyi szolgálattal

- A védőnő rendszeresen látogatja óvodánkat (gyermek-egészségügyi szolgálat megbízottja).
Megbeszéli az óvónővel az aktuális szociális, egészségügyi problémákat. Figyelemmel kíséri a szociokulturálisan hátrányos helyzetű családokat. Bemutatót tart a gyermekeknek a helyes testápolásról, fogmosásról, hajápolásról.
- A háziorvos és védőnő rendszeresen vizsgálják az óvodás gyermekek egészségi állapotát. Látás, hallásvizsgálaton esnek át a gyerekek. Kiszűrjük az egészségügyi problémákat, károsodásokat. A háziorvos, ha szükséges, beutalja a gyermekeket a megfelelő szakrendelésre, sürgős esetekben mindig rendelkezésünkre áll, ellátja, megvizsgálja a gyermeket. Szükség esetén tájékoztatást ad a szülőknek az aktuális problémákról.

- Évente egy alkalommal szűrővizsgálatot tart az óvoda fogorvosa. Eljön az intézménybe, megfigyeli a gyerekek fogmosási technikáját, segítséget nyújt. A kiszűrt gyerekek szüleit értesíti a fogászati kezelés szükségességéről.

12.3. Kapcsolat a vállalkozókkal, ipari üzemekkel

Segítenek az óvoda játékeinak bővítésében, felújításában, fuvarozásban, gyermek szállításában. Friss gyümölccsel látják el az óvodásokat.

12.4. Kapcsolat az Önkormányzatokkal

- Ősszel az óvodások műsorral készülnek a falusi Idősek napjára, március 15.-re, szerepelnek a falunapon. Az óvodapedagógusok bevonásával valósulnak meg az őszi, húsvéti, karácsonyi, falunapi játszóházak.
- Részt veszünk az Önkormányzatok által szervezett társadalmi rendezvényen. Az óvoda dolgozói munkájukkal, a gyerekek műsorral színesítik azt.
- A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden év karácsonyán játékokkal ajándékozza meg az óvodát.

12.5. Kapcsolat a szakmai szolgálatokkal

A szakmai szolgáltató intézményekkel való kapcsolattartásunk kettős célú:

- Továbbképzések, szakképzések igénybevétele
- Szaktanácsadók, szakértők segítségével nevelőmunkánkba a külső kontroll beépítése

Rendszeres kapcsolatban állunk a Szakszolgálattal, melynek formái:

- iskolaérettségi vizsgálat
- értelmi képességek fejlettségének vizsgálata magatartászavarok felismerése, segítségnyújtás kezelésükben
- helyszíni vizsgálat
- pszichológiai, logopédiai vizsgálatok
- tavasszal óvodánkban felméri azokat a középső és nagycsoportos gyermekeket, akik valamilyen logopédiai fejlesztésre vagy diszlexia prevenció fejlesztésre szorulnak. Ekkor tanácsot adnak, mely gyermeket kellene nevelési tanácsadóval megvizsgáltatni.
- A nevelési évben a gyermekek logopédiai fejlesztését megfelelő óraszámban és időtávban utazó logopédus látja el, helyben.
- A háziorvos által kiszűrt mozgás- és tartásproblémás gyerekekkel utazó gyógytestnevelő foglalkozik.

Kapcsolatot tartunk a különböző képességeket vizsgáló Szakértői Bizottságokkal.

12.6. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A közművelődési intézményekkel történő kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismeretekhez jutnak, amelyek a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálják. A művelődési házak, könyvtárak, múzeumok a művészet nyelvén szólítják meg a gyermeket.

- Könyvtárlátogatásainkkal hozzájárulunk a gyermekek olvasóvá neveléséhez
- A Múzeum is számos lehetőséget kínál a régmúlt megismeréséhez.
- Művelődési házban részt veszünk a gyermekek számára szervezett programokon, ünnepélyeken.
- Az óvodánkat rendszeresen látogató művészekkel szoros kapcsolatot tartunk (bábcsoportok; zenészek)

Feladatunknak tartjuk még a szülőkkel is megismertetni az intézmények adta lehetőségeket, hiszen ez hatással lehet a családok szabadidejének kulturált eltöltésére. Az óvónő felelőssége, hogy esztétikai, pedagógiai, erkölcsi szempontból megfelelő rendezvényre jussanak el a gyermekek óvodai kereteken belül.

12.7. Kapcsolat a Szociális Alap Szolgáltatási Központ Gyermekjóléti Szolgálatával

A Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézménye.

A gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermekvédelmi szolgálatok feladata a gyermeki veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése, a nem állami szervek és magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjai között elsődleges helyen áll az óvoda. A törvény szerint kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, valamint veszélyeztető magatartása esetén.

A hátrányok leküzdése érdekében az alább felsorolt érdekképviselői szervekkel vesszük fel a kapcsolatot, és az ő közbenjárásukkal, illetve segítségükkel a fennálló problémát lehetőségeinkhez mérten orvosoljuk:

12.7.1. Formái:

- Folyamatos jelzőrendszer működtetése
- Az óvodai gyermekvédelmi felelőssével való rendszeres konzultációk
- Közös programok szervezése a hátrányos helyzetű családok részére
- Szükség szerint kapcsolat felvétel az illetékes szervvel: Gyermekjóléti Szolgálat, Szakértői Bizottságok, Nevelési Tanácsadó, Védőnői szolgálat, Iskolai gyermekvédelmi felelős, Önkormányzat: gyermek- és ifjúságvédelmi szakreferens

13. Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermeket, - mint fejlődő személyiséget-szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő illetve hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, természetesen az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben. Óvodánkban előítélet kibontakozásának nincs helye.

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó gondoskodás pótlásáról. Az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket.

13.1. Elveink:

- A hit- és vallásoktatás szabad gyakorlásának biztosítása
- A szociális hátrányok leküzdésének enyhítése
- Az óvodai nevelés, a logopédiai fejlesztés ingyenes biztosítása,
- Biztonságos, életkornak megfelelő környezet kialakítása
- A rászorulóknak támogatása

13.2. Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése
- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje.
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükséges esetén tanácsadás
- Egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálattal
- Az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekek érdekeinek képviselete
- A rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- Gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek
- Szülői Fórumok
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérik, állást foglalunk a gyermekek érdekében.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- Óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

13.3. Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős.
- Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival, valamint ha anyagi veszélyeztetettséget vélünk, akkor mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvónőkkel, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi.

- Tájékoztatót ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
- Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket - Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán

13.4. Az óvodapedagógus feladatai:

- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a kialakított nyomtatványok vezetése
- Szükséges óvó-védő intézkedés megtétele
- A család megismerése, családlátogatások végzése, a megfigyelések rögzítése
- Problémák, hátrányok felismerése, szakember segítségének kérése
- Felzárkóztatás megszervezése
- Tehetséggondozás megvalósítása
- Hiányzási naplók vezetése, rendszeres hiányzás jelentése (Egy nevelési évben a gyermek 10 munkanapot hiányozhat szülői igazolással. Ezt meghaladó igazolatlan hiányzás esetén az óvodavezetőnek jelezni kell az illetékes hivatalnak.)
- Rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel
- Prevenció egyéni ismeret alapján
- A gyermekbalesetek megelőzése, elhárítása, szükség esetén intézkedés megtétel

13.5. A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

- A szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk.
- Gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel
- Családlátogatás
- A csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése
- Egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása
- A csoportbeli beilleszkedés segítése
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel
- Kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés

13.6. A sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okiratban meghatározott kategóriába tartozó gyermekek részére tudjuk biztosítani.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították.

14. Inkluzív pedagógia – integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az európai uniós állásfoglalások fokozottan hangsúlyozzák a társadalmi méretű integrációt, azt az elvet, hogy hátrányos helyzete, speciális problémái miatt csoport vagy egyén ne legyen a társadalomban hátrányosan megkülönböztetve, vagy bármilyen módon kirekesztve. Így napjainkban a pedagógiai munka egyik legnagyobb kihívása az integráció sikeres megvalósítása lett. Az esélyegyenlőség biztosítását és a társadalmi befogadást a sajátos nevelési igényű gyermek intézményes nevelésének kezdeti, korai szakaszában kell elkezdeni.

14.1. Az integrált nevelést szabályozó törvények:

- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény (1998. évi XXVI. Törvény)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény 47.§
- A 32/2012. (X. 08.) EMMI rendelet 1. Sz. melléklete a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelési irányelve
- Intézményi Alapító Okirat

Ezekből a törvényekből egyértelműen kiderül, hogy a fogyatékos személynek alapvető és alkotmányban biztosított joga van az oktatáshoz és a neveléshez. A Köznevelési Törvény kimondja, hogy az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vesz részt a fogyatékos személy, amennyiben ez fejlődése, képességei kibontakoztatása szempontjából előnyös. Az integráció az a folyamat, amely a fogyatékos – nem fogyatékos gyermekek közötti interakció maximális megvalósítását célozza. Vagyis a hangsúly nem a puszta együttlét, hanem az együttes tevékenykedésen, a közös játékon, a közös tanuláson, a kölcsönös kommunikáción van. A fogadó és a beilleszkedő fél számára ez egyaránt alkalmazkodást tesz szükségessé.

A fogyatékos gyermekek sajátos nevelési igényeit Szakértői Bizottságok állapítják meg. Az országos szakértői bizottságok a látásvizsgáló, a hallásvizsgáló, a beszéd-, valamint a tanulási képességet vizsgáló bizottságok.

A szakértői bizottságok végzik a vizsgálatot, mely alapján szakértői véleményben javaslatot tesznek a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és az ellátáshoz kapcsolódó szakember szükségletre. A vizsgálat csak a szülők egyetértésével történhet. A szakértői bizottság kijelöli a gyermek állapotának szakmai szempontból leginkább megfelelő intézményt.

A 15/2013. 22. § (2) EMMI rendelet előírja a gyermekek kötelező felülvizsgálatát. A kötelező felülvizsgálat időpontjának meghatározásakor figyelembe veszi a gyermek életkorát, a sajátos nevelési igényének típusát, a nevelés – oktatás formáját, tehát az intézményes ellátás

időtartama alatt a gyermek fejlődését nyomon követi. Ha az előírt felülvizsgálat elmarad, hatályát veszti a gyermek jogosultsága mindazon ellátási formákra, kedvezményekre, amelyek őt a szakvélemény alapján megilletik, s ezzel együtt az intézmény fenntartója is elveszíti jogosultságát a támogatásra.

14.2. Sajátos nevelési igényű gyermek

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC Törvény 4§ 23. nagy figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményes fejlesztésének biztosítására.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján:

„mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd.”

Óvodánkban az Alapító Okiratban meghatározott típusú sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadunk, ha a Szakértői Bizottság integrált nevelési igényre tesz javaslatot, és óvodánkat jelöli ki a gyermek számára.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük, és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerint környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

14.2.1. Az óvodai nevelés és fejlesztés elvei a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan:

- Óvodánk pedagógusainak, a szülők, és gyermekek közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására.
- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni - Amennyiben részesült korai fejlesztésben, arra kell építeni - A fejlesztés folyamatosságát biztosítani kell.
- A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen (kivárási képessége)
- A szociális készségek fejlesztése
- A kognitív funkciók fejlesztése az adekvát játékhasználat elősegítése
- Tudatos önállóságra nevelés, önkiszolgálás
- Differenciált fejlesztés (megfelelő idő, ingerek, fokozatosság biztosítása)
- Az eltérő terhelhetőség figyelembevétele

- SNI gyermeket nevelő szülők fogadóórán történő tanácsadása, és megsegítése
- Folyamatos kapcsolattartás a speciálisan képzett szakemberekkel

14.2.2. Az óvodapedagógus feladatai:

Az integrált gyermekekkel kapcsolatos összes tevékenység koordinálásáért a csoport óvodapedagógusa felelős.

Az óvodapedagógus és a gyógypedagógus vagy terapeuta közösen, személyre szabottan határozza meg a feladatokat, melyet az óvodapedagógus a mindennapi gyakorlata során alkalmaz.

Az óvodapedagógus feladata a kapcsolattartás a Szakértői Bizottságokkal, Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottsággal, kontrollvizsgálatok időpontjának jelzése, a különféle szakemberekkel (pszichológus, gyermek- neurológus), gyermekvédelmi megbízott, Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival való együttműködés.

Ismerje meg a sérült gyermek családi körülményeit, hogy milyen együttműködésre számíthat. Rendszeres megbeszélést folytat a gyógypedagógussal- szülővel-, dajkával- az egységes követelmények támasztása érdekében.

A csoport óvodapedagógusa rendszeres tájékoztatást nyújt az intézmény vezetőjének a gyermek fejlődéséről, problémákról, az elért eredményekről.

Ő felel az integrált gyermekekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk elosztásáért, miközben figyelemmel van a személyi adatok védelmére és titoktartási kötelezettségére.

Az óvodapedagógus – a speciális szakember iránymutatása mellett – az alábbi kompetenciákat fejlesztheti:

- Kognitív
 - Gondolkodási képesség (konvertálás, rendszerező képesség, logikai képesség, és kombinatív képesség)
 - Tudásszerző képesség (ismeretszerző, alkotó képességének fejlesztése)
 - Kognitív kommunikációs képesség (vizuális, nyelvi) - Tanulási képesség
- Személyes kompetencia
 - Önkiszolgáló, önellátási képesség fejlesztése – öltözködés, vetkőzés, étkezés,
 - Testi képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés,
 - Befogadóképesség fejlesztése- zene, vizualitás, irodalom,
 - Önkifejezés képességének fejlesztése – zene, vizualitás, előadói – és szövegalkotó képesség
 - Önvédelmi képesség fejlesztése – szabadság, - egészség, és identitásvédelem,
 - Speciális képességek (tehetség) fejlesztése- egyéniséggé nevelés - Önszabályozás és önfejlesztés képességének fejlesztése.

- Szociális
 - Szociális szokások és minták - személyes példamutatás,
 - Szociális készségek – legfontosabb kiválasztása, szükség szerű működtetése
 - Szociális ismeretek – direkt emberi viselkedések, szociális normák gyakorlása utcán, járművön,
 - Szociális kommunikáció,
 - Szociális érdekérvényesítés - szükséglet jelzése, segítőkész énkép erősítése, segítő viselkedésformákat támogató normák tanítása, segítségnyújtás normáinak aktiválása.

14.2.3. Egyéni fejlesztési terv

A tudatos és hatékony pedagógiai hatások szakmai feltétele az egyéni fejlesztési terv kidolgozása, mely mindig egy adott gyermek részére készül.

Kiindulópontja az adott gyermek állapota (mozgása, beszéde, figyelme, emlékezete, stb.).

A fejlesztés fő célja az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, valamint az iskolai tanulási zavarok megelőzése. Az iskolaérettség feltételeit a testi fejlettség mellett öt területen határozzák meg a mozgásfejlettség szintjében, a kognitív képességek minőségében, a gondolkodás, a szocializáció, a beszédkészség területén. A fejlesztési tervnek mindezeket a területeket fel kell ölelnie.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek enyhe fogyatékosságának (érzékszervi, értelmi, beszéd, pszichés fejlődés zavara) típusához igazodó szakemberek együttműködése szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- Fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

14.2.4. Differenciálás

A sajátos nevelési igény a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

A differenciálás az a folyamat, amelynek során a pedagógus – függetlenül attól, hogy van-e a csoportjában fogyatékos gyermek vagy nincs – a fejlesztési folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítja. Az egyénekhez igazodás, a fogyatékosok jelenlététől függetlenül a csoport valamennyi tagjának kedvező. Törekedni kell a gyermekekhez legjobban illeszkedő eljárások megvalósítására.

A szülők szerepe alapvető és lényeges, sőt nélkülözhetetlen eleme az integrációs folyamatnak. Az együttnevelés mindennapi megvalósulásának és a gyermek eredményes fejlesztésének legfőbb feltétele a pedagógus és a fejlesztőpedagógus együttműködése. A közösségbe történő beilleszkedés szempontjából fontos a csoporttársak el- és befogadóképessége.

14.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének feladatai az óvodai nevelés során

Cél:

Fejlesztés által, a sérülés súlyosságától függően a hátrányos következmények csökkentése vagy ellensúlyozása, lehetőséghez képest a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjának megteremtése.

- **Beszéd fogyatékos gyermek**

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Az akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.) illetve a beszédhibához csatlakozó magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs képességekben, szociális kapcsolatok kialakításában. A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség-zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség), és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

- **A látássérült gyermek**

Óvodánk kizárólag csak gyengén látó kisgyermeket tud befogadni.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Nevelőmunkánk során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

- **A gyengén látó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:**

A gyengén látó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

• A hallássérült gyermek

Az enyhe hallássérült gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértése nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

• Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

• Egyéb pszichés zavarral küzdő gyermek

A megismerésben fellelhető elmaradás, a beilleszkedési és magatartási zavarok háttérében részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus, vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, pszichikus funkciók fejletlensége vagy a felsoroltak akár halmozott előfordulása áll fenn.

Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket, mert azok, az egyes állapotok, a tünetek/tünet együttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség -, illetve általános megismerési és elsajátítási zavarig terjedhetnek. A részképesség zavarok körébe a gyermek óvodai beilleszkedése, a különböző tevékenységek, ismeretek elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy megismerési zavarok komplex tünet együttese tartozik.

Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó súlyos elmaradás mutatkozik, valamint teljesítményszórás mutatható ki az intelligencia faktorok, a mozgáskoordináció és a beszéd szintje között.

14.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

- **Tanulási problémákkal küzdő gyermekek**
 - Tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
 - Tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)
- **Magatartászavarok miatt problémás gyermekek**
 - Visszahúzódozó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódozó, stb.). Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
 - Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív, stb.). Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.
- **Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek**
 - Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi, stb.)
 - Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
 - Pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
 - Szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)
- **Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése**
 - A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik.
 - A pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
 - A kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
 - A valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás-dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség

ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

14.5. Különleges bánásmódot igénylő csoportok:

- A nemzeti kisebbségekhez tartozók
- A bevándorlók
- **Eltérések**
 - Az anyanyelv és a többségi nyelv birtoklása
 - Kulturális sajátosságok; eltérés a többségi kultúrától
 - Csoportkohézió; a többséghez való viszony
- **Multikulturalizmus és interkulturalizmus**
 - Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.
 - Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó gyerekek együttnevelése.

14.6. Az utazó gyógypedagógus feladatai:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- Javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a gyermek egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a gyermek elhelyezése a csoportban, hely és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása, stb.)
- Segítséget nyújt a fejlesztéshez szükséges speciális eszközök, szakirodalom kiválasztásában
- Javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- Figyelemmel kíséri a gyermekek haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra
- Rendszeres időközönként hospitál az adott gyermekcsoportban,
- Együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, nyomon követi az ő segítőmunkájukat is,
- Felel az integrált gyermekekkel kapcsolatos dokumentációért, a szükséges információk elosztásáért, miközben figyelemmel van a személyi adatok védelmére és a titoktartás kötelezettségére,
- Terápiás fejlesztő tevékenységet végez a gyermekkel közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló nevelési keretben, ennek során támaszkodik a gyermek meglévő képességeire, az ép funkciókra.
- Tevékenységét egyéni fejlődési lapon (TÜ. 357. r.sz.) dokumentálja. (2/2005.(III.1.) OM.r.)

14.7. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- A teljesítmények értékelése során
- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során - Gyermeki jogok gyakorlása során
- Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járójuttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- Érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- A gyermek csoportban való elhelyezése során
- Szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- Megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

14.7.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

14.9. A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- **Környezeti okok**
 - Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
 - Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
 - Szülők iskolázatlansága
 - Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
 - Negatív hatású baráti kör.

- **Anyagi okok**
 - Munkanélküliség
 - Létfminimum alatt 1 főre jutó jövedelem
 - A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
 - A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik
- **Egészségügyi okok**
 - Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság
 - Mozgáskorlátozottság
 - Érzékszervi károsodás (látás, hallás)
 - Szervi rendellenesség
 - Tartós betegség
 - Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
 - Higiénés hiányosságok
- **A gyermek személyiségében rejlő okok**
 - Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

14.9.1. Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek ismertetése
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

14.9.2. Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturálisrendezvények csoportos látogatása

14.9.3. Szülőknek felajánlott segítség

- Szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, kézműves délutánok, kertgondozás, stb.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok koordinálásáért a gyermekvédelmi megbízott a felelős, feladatait a gyermekvédelmi fejezet tartalmazza.

Munkánkat az integráció területén akkor tekintjük sikeresnek, ha a hozzánk járó sajátos nevelési igényű gyermekek a mi óvodánkat elhagyva az általános iskolában, majdán a középiskolában megállják a helyüket.

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára érvényben lévő alapvető támogatások, lehetőségek

Sajátos nevelési igényű gyermekek számára a Gyermekvédelmi Törvény különleges juttatásokat biztosít, pl. kedvezményes az étellemezésük (Gyermekvédelmi Törvény 148.§., a családokat több szociális kedvezmény és juttatás illeti meg: Gyermekvédelmi Törvény 15.§, (emelt családi pótlék, meghosszabbított GYES, stb.).

15. HELYI ÓVODAI INTEGRÁCIÓS PROGRAM

15.1. A helyi óvodai integrációs program készítésének jogszabályi hivatkozásai:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 173. § (1) bekezdésnek megfelelően, mely szerint, ha az óvoda az oktatási és kulturális miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint szervezi a nevelést, külön jogszabály meghatározottak szerint – nyilvános pályázat útján – e feladat ellátásához külön támogatást igényelhet. A támogatás igénybevételével kapcsolatos szabályokról külön jogszabály rendelkezik.

Óvodai Integrációs Program (óvodai IPR), mely nem ad meg részletes pedagógiai tartalmakat, választandó nevelési tervet, nem nevez meg, nem ír le konkrétan alkalmazandó programokat, viszont kinyilvánítja azt a pedagógiai alapállást, amelyet megfelelőnek tart az érintett gyermekek esélyegyenlőségének elősegítésében. Az óvodai IPR nem jelent külön programot az óvoda munkájában, hiszen minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembe vételével az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül.

15.1.2. A helyi óvodai integrációs program céljai:

- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves, HHH gyermek beóvodázása megtörténjen (2015. 09. 01-től kötelező 3 éves kortól az óvodába járatás a 2011. évi köznevelési törvény értelmében.)
- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-7 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez.
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről-évre egyre nagyobb számban, integrált iskolai környezetben kezdjék meg általános iskolai tanulmányaikat
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal, Nemzetiségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

15.1.3. A helyi óvodai integrációs program hatóköre:

Az óvodába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kiknek mindenkori létszáma az óvoda „Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek” nyilvántartásában van kimutatva.

15.1.4. A helyi óvodai integrációs program jellemzői:

- Gyermekközpontú és családorientált szemlélet

- Olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymás kiegészítőnek tartja.

15.2. Kiemelt területek

15.2.1. Szervezési feladatok:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében).
- Beóvodázási program: A helyi önkormányzatok nyilvántartása alapján az óvodáskorú gyermeket nevelő családok felkeresése, az óvodázás előnyeinek, szükségességének felvázolása és a beóvodázás elvégzése és a minél hosszabb óvodai nevelés biztosítása.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében rendszeres családlátogatást kell beiktatni azoknál a családoknál, ahol az óvodai hiányzás meghaladja a 25 %-ot.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.

Nevelőtestület együttműködése érdekében rendszeressé kell tenni a team munkát valamennyi munkatárs részvételével, amelyeknek része a három havonkénti értékelés, az esetmegbeszélések és a hospitálások.

Pedagógiai munka kiemelt területei:

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést, részletes anamnézist kell készíteni a belépő gyerekről erre elkészített formanyomtatvány áll rendelkezésre családlátogatás alkalmával.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei).

A foglalkozások célcsoportjai: tehetséges és felzárkóztató foglalkozást igénylő gyerekek. A foglalkozások formája: egyéni és differenciált kiscsoportos foglalkozás.

15.2.2. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése minden, illetve speciális probléma esetén az arra rászoruló gyermek esetében (a gyermek fejlődésének nyomon

követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.

- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás rendszeres elvégzése (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok).
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
- Cigány kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

15.2.3. Óvoda-iskola átmenet támogatása:

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérés 4 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

15.2.4. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés:

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.

- Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése.
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, karácsony, anyák napja, kirándulás stb.
- Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása.

15.2.5. Intézményi önértékelés, eredményesség:

- Intézményi önértékelés készítése.
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: beóvodázási arány, hiányzás csökkenése, DIFER mérésnél a hozzáadott érték, iskolakezdés megfelelő időben, sajátos nevelési igényűvé minősítés csökkenése, normál tantervű, integrált iskolai környezetbe történő beiskolázás, szabad iskolaválasztás érvényesülése, iskolaérettség elérése) mérése.

15.3. Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (difer) használata

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

Az eredményesebb iskolakezdés és a gyerekek hatékonyabb megismerése érdekében a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) első és második osztályban történő alkalmazása mellett lehetőségeink szerint bevezetjük azt a középső és nagycsoportok számára is. A több évet átfogó mérés lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek fejlődési ütemét figyelemmel kísérjük, szükség esetén beavatkozunk, ugyanis minden készség és képesség évekig tartó fejlődése, vagyis elsajátítási folyamata különböző fejlődési szinteket elérve jut el az optimális használhatósáig.

A difer mérés célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést. Ismeretes, hogy az első tanévek eredményei döntően meghatározzák a tanulók jövőjét. Az első évfolyamokon elsajátítandó alapkészségek eredményessége nagymértékben az úgynevezett kritikus elemi készségek fejlettségétől függ. Az íráskészség elsajátításának előfeltételét, kritikus elemi készségét az úgynevezett írásmozgás-koordináció fejlettsége, az olvasási készségét a beszédhanghallás fejlettsége határozza meg. A nyelviileg közölt információk vételének egyik alapvető feltétele a relációszőkincs fejlettsége, a matematikatanításé az elemi számolási készség fejlettsége, a tudásszerzés, a tanulás kritikus feltétele pedig többek között a tapasztalati következtetés és a tapasztalati összefüggéskezelés képességének fejlettsége. Az eredményes iskolakezdés döntő feltétele a szocialitás

A mérés eredményére épülő tudatos pedagógiai munkának célja a meglévő hiányosságok leküzdése, a sikeresebb iskolakezdés.

16. Óvodánk belső ellenőrzési terve – értékelési rendszere

Az intézményben folyó pedagógiai munkáért a vezető felel. Részterületek elemzésében, értékelésében a nevelőtestület felkért tagjai részt vehetnek.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

1. A gyermek fejlettségének értékelése
2. Az óvónői gyakorlati munka szintjén

16.1. A gyermek célzott megfigyelésének színterei:

- Játékba ágyazva,
- Munkához való viszony megfigyelése,
- Tevékenységek során
- Társas kapcsolatainak megfigyelése, elemzése kapcsán

Alapértékként vesszük figyelembe a gyermekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését, ezzel összefüggően az iskolásítás elkerülését. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szokások nyomon követése, mérése, elemzése, értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a csoportvezető óvónők feladata félévenként, melyben rögzíteni kell a gyermekek értelmi-, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét, valamint a fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A gyermek egyéni lapjai naplórészben dokumentálunk és a szülőt erről tájékoztatjuk.

Speciális fejlesztés

A cél azon képességek, jártasságok, kompetenciák fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolakezdésre.

A Tevékenységközpontú Óvodai Program a gyermekek egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevételével fejleszti az óvodásokat, de minden csoportban van sajátos nevelési igényű és tehetséges kisgyermek is, akiknek különleges, speciális bánásmódra, fejlesztő pedagógiára van szükségük.

A differenciált bánásmód alapvető feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése.

Amennyiben problémát észlelünk, a speciális fejlesztést a lehető legkorábban meg kell kezdenünk. Így van esélyünk arra, hogy a korrekciót időben megkezdve, a sajátos nevelési igényű gyermeket felzárkóztassuk, későbbi tanulási zavarait, beilleszkedési nehézségeit megelőzzük, illetve enyhítsük.

A konkrét fejlesztés megszervezésénél igénybe vesszük speciális képzéseken részt vett kollégáink segítségét. Amennyiben a gyermeknek beszédfejlődési elmaradása vagy zavara van, igyekszünk a logopédiai ellátását biztosítani. A fejlesztésekről a szakemberek feljegyzést készítenek. Munkánkat még segíti a gyógypedagógus is.

Feladatok:

- A probléma megfogalmazása, annak megállapítása, hogy a sajátos nevelési igény mely területen jelentkezik (biológiai tények, rendellenességek vagy sérülés, nem megfelelő családi nevelés, stb.)
- Kapcsolatfelvétel szükség szerint a szülőkkel, gyermekorvossal, pszichológussal.
- A fejlesztési forma megállapítása, megbeszélése a csoportban együtt dolgozók között (prevencióra vagy korrekcióra van szükség), a speciális bánásmód konkrét megtervezése
- A fejlesztőhatás folyamatos megfigyelése, mérése, esetleges korrekciója.

16.2. Szakmai-pedagógiai munka ellenőrzése

Az óvoda belső ellenőrzési rendszere átfogja az óvodai nevelőmunka egészét. Célja az intézményben folyó pedagógiai munka segítése, fejlesztése. A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az óvoda vezetője a felelős. Az ellenőrzések ütemezését, konkrét időpontját, az értékelési szempontsót a mindenkor éves óvodai munkaterv részét képező belső ellenőrzési terv határozza meg, melyet az óvoda vezetője készít el.

Az éves munkaterv minden évnnyitó nevelőtestületi értekezleten a nevelőtestület jóváhagyásával készül. Az adott évre tervezett ellenőrzésekről már ekkor tudomást szereznek a nevelők. Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés területeit, módszereit és ütemezését. Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az óvodavezető dönt. Nevelési évenként egy alkalommal minden óvodapedagógus ellenőrzésére sor kerül. Az ellenőrzés tapasztalatairól a vezető feljegyzést készít, amelyet ismertet az óvodapedagógussal. A nevelési év záró értekezletén az óvodavezető értékeli a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit. Ismerteti a nevelőtestülettel az ellenőrzés általános tapasztalatait, megfogalmazza az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Az ellenőrzés, értékelés területei:

- Szakmai pedagógiai munka
- Munkáltatói jogkörből adódó ellenőrzések

A következő dokumentumok segítik az ellenőrzést, értékelést:

- Az óvoda munkaterve, amely egy nevelési évre szól.
- A csoportok éves nevelési, fejlesztési terve,
- Értékelések
- Egyéni fejlesztés dokumentumai

Óvodánkban a pedagógiai munka belső ellenőrzésére jogosult:

- Óvoda vezetője

Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés

Célja: a nevelési intézmény szakmai tevékenységének és a pedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok szerint történő értékelése, ellenőrzése.

Fajtai:

- Pedagógus ellenőrzése
- Az intézményvezető értékelése
- Intézmény ellenőrzése

Pedagógiai programunk záró gondolata:

Ahol van idő, türelem, ahol a gyermek egész napját átszőheti a játék, ahol a puszta létével nem zavar, ahol a gyerekek helye van a közösségben, ott a gyermek egészségesen fejlődik, ott a gyermek „a rám is szükség van érzésével” ébred.

17. Záró rendelkezések

A Pedagógiai Program módosítását az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el. A Szülői Szervezet megismerési jogával, a fenntartó elfogadási jogával, majd az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit, az intézményvezető feladata és felelőssége.

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén a munkáltatói jogkörű vezető köteles intézkedni.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Pedagógiai Programja 2013-ban készült.

A nevelőtestület a Pedagógiai Programját 2018. évben felülvizsgálta és módosította, a jelen program a 3. módosított változat.

Érvényessége:

Az intézményvezető jóváhagyását követően 2024. január lép életbe és visszavonásig érvényes.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a számon jóváhagyott Pedagógiai Program.

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

A program érvényességi ideje öt nevelési évre – azaz 2024. január..... napjától 2028.12.31. napjáig szól.

1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A 2028 - 2029. nevelési év során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését. Szükség esetén e pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgozni.

2. A pedagógiai program módosítása:

- A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az óvoda igazgatója
 - a nevelőtestület bármely tagja
 - az óvoda fenntartója
- A pedagógiai program módosítását a fenntartó fogadja el, és az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé.

3. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:
 - az óvoda fenntartójánál
 - az igazgató irodájában

4. A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások
- fenntartói, partneri igények változásai
- a program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

5. Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az óvoda nevelőtestületének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten- szóban véleményezés, döntés, írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról

Hatályba lépés ideje: 2024.

Kiskorpád, 2023. december 20.

Tóthné Perák Zsuzsanna
Igazgató

MELLÉKLET

1. számú melléklet

Óvodánk eszközeiről és felszereléséről készült jegyzék

- 1 épület (a szabályzatnak megfelelő tűzoltó készülékek, elsősegély láda, gyógyszereszekrény)
- 1 játszó udvar (játszótéri eszközökkel, padokkal, 1 db homokozóval, babaházzal)
- 1 csoportszoba (gyermekszékek, gyermek asztal abroszokkal, szőnyeg, fényvédő függönyök, játéktároló szekrények vagy polcok, foglalkozási eszköztárolók, edény- és evőeszköz tárolók, szeméttárolók, játékok, játékeszközök: gyakorló-, szimbolikus-, szerepjátékokhoz, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, bábok, barkácsolás eszközei, mozgásfejlődést és azt kielégítő játékeszközök, énekes játékok eszközei, anyanyelvi fejlesztéseknek eszközei, értelmi képességeket és kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök, környezet megismerését elősegítő eszközök és anyagok, munka jellegű tevékenységek eszközei, nevelő munkát segítő egyéb eszközök: hifi torony, dvd-lejátszó, hangfalak, diavetítők, hangszerek pedagógusoknak és gyerekeknek)
- gyermeköltöző rész (gyerekek létszámának megfelelő ruhatároló fogasok, polcok, öltöző padok)
- 1 gyermekmosdó (wc-k, mosdókagylók, törölköző tárolók, fogmosó tartók, folyékony szappan adagolók)
- 1 felnőtt öltöző
- 1 felnőtt mosdó (wc)
- 1 zuhanyzó
- 1 mosó, vasaló helyiség (1 db mosógép, 1 db vasaló + állvány hozzá, szárító állványok, takarító eszközök, 1 db porszívó)
- 1 fektető- tornaszoba (tornapadok, tornaszőnyegek, bordásfalak, babzsákok, labdák, Tini-kondi, trambulín, egyensúlyozó tölcser, akadálypálya, karikák, testhenger család. Fektetők, lepedők, ágyneműhuzatok, plédok)
- 1 intézményvezetői iroda (számítógép, laptopok)
- 1 belső raktár
- 2 külső játéktároló
- 1 külső raktár a szükséges szerszámokkal
- 1 melegítő konyha (2 db hűtőgép, 1 db gáztűzhely, mosogatógép, mosogató tálcák, étel- mintavétel üvegtartályok, étkezéshez szükséges eszközök)

2. számú melléklet

Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Fenntarthatósági programja Fenntarthatóság, egészségnevelés, környezeti nevelés a nevelés, tanítás-tanulás folyamatában, az óvoda belső életében, külső kapcsolataiban

„Senki nem védi meg azt, ami nem érdekli.
És addig nem fogja érdekelni, amíg meg nem ismeri.”
(Sir David Attenborough)

1. Fenntarthatósági program megalkotásának célja: Az aktuális jogszabályoknak és a modern társadalmi elvárásoknak megfelelő intézményfejlesztési program megalkotása.

2. Fenntarthatósági program célja: Megismertetni a gyermekeket a fenntarthatóság és a fenntarthatósági életmód fontosságával. Ennek megfelelő célok, feladatok megjelenítése az intézmény stratégiai dokumentumaiban és operatív terveibe, megvalósítása a nevelés tanítás-tanulás folyamatában és az intézmény külső kapcsolataiban. A fenntarthatóságra nevelésre, környezettudatosságra nevelésre vonatkozó új elvárásokhoz tartozó, és a meglévő elvárások kiegészítéseivel, széles tartalom megjelenítése az intézményi tevékenységekben.

3. Törvényi háttér: A 2002. évi johannesburgi ENSZ konferencia óta párhuzamosan használt fogalom a környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés. Magyarország Alaptörvénye a fenntarthatóság érdekében fontosnak tartja az összefogást, nemzedék életfeltételeinek védelmezését, kultúránk fenntartását, a tudás fontosságát, a környezet károsítás tilalmát, az egészséges környezethez, a testi és lelki egészséghez való jogot. Az Alaptörvény által a fenntarthatósági nevelés számára meghatározott tételek, a „zöld tartalmak” az óvodák részére. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja tartalmazza fenti tételeket. A 2012 óta az óvodák pedagógiai programját ki kellett egészíteni az egészségnevelési és környezeti nevelési elvekkel, módszerekkel, eljárásokkal, tartalmakkal. A magyar óvodákban a környezeti nevelés a kezdeti időktől meghatározott nevelési feladat.

4. A fenntarthatósági nevelés

4.1. Célja: A közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt pozitív hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése. A partnerkapcsolatok bővítése. A nevelés színhelyeinek kiterjesztése, a lakókörnyezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása. A fenntarthatóságra nevelés szellemében folyó óvodai nevelőmunka segítése, fejlesztése. Az óvodás gyermekek környezettudatos állampolgárrá nevelése környezettudatos szemléletük és magatartásuk alapozásával. Az óvoda dolgozói, egész felnőtt közössége, a gyermekek szülei környezettudatos szemléletének formálása. Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme, fontosságának tudatosítása. Ezen értékek kisugárzása a helyi közösségek felé a környezetharmonia megteremtése érdekében. A „zöld óvodaság” erősítése.

4.2. Feladata: A fenntarthatósági nevelés a környezeti nevelés tartalmi elemeit kibővíti az emberi, társadalmi, gazdasági vonatkozásokkal. A gyermekekben pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti környezethez, az emberi alkotásokhoz, ezzel a

környezettudatos magatartásforma alapozása, alakítása. Megtervezett tevékenységek által életközeli helyzetekben, élményszerűen, interaktív módon fedezhetik fel, hogy hogyan óvhatják meg természeti erőforrásainkat maguk és a jövő számára. A szülőföld szeretetére, hazafisságra nevelés. A gyermekek a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, tárgyi kultúra értékein keresztül ismerkednek meg az őket körülvevő világgal.

4.3. Alapelvei:

4.3.1. Testi- lelki egészség elve: Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-, lelki-, szociális értékek védelmére. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték, tenni kell érte, értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki óvodásainkban az egészséges életmód utáni igény.

4.3.2. Társas készségek fejlesztésének elve: Ismertessük meg a gyermekekkel, alkalmazotti és szülői közösséggel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit, a foglalkozások, és szabadidős tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

4.3.3. Természet és társadalom harmóniájának elve: Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal. Előzetes ismeretekre építő, sokoldalú megtapasztalás és kreatív felhasználási lehetőségek biztosításával az óvodai tevékenységekben.

4.3.4. Rendszerszemléletre nevelés elve: Ismerjék fel a problémákat és azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra (megfigyelések, kísérletezések, valós problémahelyzetek).

4.3.5. Fenntarthatóság elve: Alakítsuk ki a gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt. A jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

4.3.6. Foglalkozásközi integráció elve: Rugalmas alkalmazkodással legyenek képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsolni, alkalmazni azokat megváltozott helyzetek során is.

4.4.1. Előzmények: A kiskorpádi óvoda Tevékenységközpontú Pedagógiai Programjának kiemelt nevelési területe: „Én a természetben, én a társadalomban.”¹ „Óvodánk legfőbb helyre, minden nevelési terület kiindulásának és végpontjának a természeti-társadalmi tapasztalatszerzést tartja az ember szemszögéből kiindulva.”² Ez a tézis lett elsőként megfogalmazva 1999-ben készített helyi nevelési programban. A kompetencia alapú óvodai programcsomag 2009-ben került bevezetésre óvodánkban, mely fontos szerepet szán a fenntarthatóság pedagógiájának.

4.4.2. Bemenet: A fenntarthatóságra nevelés gyakorlati megvalósulását megelőzte egy-egy fenntarthatóság témának megjelenése a tematikában. Ennek megfelelő hagyományaink: olaj, elemgyűjtés, valamint a jeles napoknak: Víz-, Föld -, Madarak Fák

¹ Kiskorpád Napköziotthonos óvoda nevelési programja, 1999, 19. o.

² Kiskorpád Napköziotthonos óvoda nevelési programja 1999, 19. o.

napjának megfelelő projekt hetek megvalósítása. A tervezésnél figyeltünk, hogy ahol lehet, jelenjen meg célként a fenntarthatósági kompetenciák fejlesztése. A környezeti nevelés: vetegetés, udvargondozás, virágosítás, faültetés; egészségnevelés: egészséghónap, egészséges táplálkozás, helyes fogmosás, orvos munkája, testünk; állat- növényvédelem: állatok napja, madárvédelem, megfigyelő séták, mit szeret- mit nem szeret a Föld; környezetvédelem: vízzel, földdel, levegővel kapcsolatos ismeretek, éghető anyagok, fűtés, közlekedés; újrahasznosítás: ajándékkészítés, papír felhasználás stb. formájában.

5. A fenntarthatóságra nevelés gyakorlati megvalósulását biztosító óvodai nevelés általános feladatai:

5.1. Környezeti nevelés:

A környezettudatos szemlélet alakítását segítő tartalmak – változatos formában – folyamatosan jelen vannak, s gyakorlás útján tudatosulnak. Betartásuk a közösségben lévő gyermekek együttélésének lényeges eleme. Az óvodás életvitelének környezettudatossága vonatkozik az energiatakarékosságra (melegvíz, villany), eszközeik használatára, az étellel való bánásmódra, az egymáshoz, a szüleikhez és az egész környezetéhez való viszonyára. A mosdóban, az öblítéses WC, a csapok, vízmelegítő bojler, tisztavíz, szennyvízelvezető berendezések megismerése, tudatos használata jó lehetőség és a takarékoskodás iránti igény alakításához. A kézmosás, a fogmosás víztakarékos módjának megtanulása, gyakorlása környezettudatosságunk része. Az egészséges, balesetmentes környezet biztosítása körében a tárgyi környezet (bútorok, játékok, természetsarok) állapota, épsége, tisztasága, a helyiségek fűtése, szellőztetése, világítása, valamint megfelelő „szabályozása”, a felnőtt általi példamutató használata minta a takarékoskodásra, a környezettudatos magatartásra. Az óvodában bemutatott, bevitt élőlények, növények és élettelen kincsek épsége és higiéniája, gondozása is az óvodapedagógus felelőssége.

5.2. Egészséges életmód alakítása:

Az egészséges életmód alakítása elsődlegesen a gyermekek testi, lelki gondozását, az egészséges életvitel igényének formálását, a személyi és környezet-higiénére nevelését jelenti. Alapvető feltétel az egészséges és biztonságos környezet, melynek kialakítása, ápolása az óvoda dolgozóinak felelőssége. Az egészséges életmód szokásainak alapozása egész életre kihatóan befolyásolja viselkedésüket. Az egészséges életmód elsősorban a személyes higiénia és a kulturált étkezés szokásain és a mértéktartáson múlik, és alapja a család értékrendje, szokásai. Az ételek sokféleségében tükröződik a környezet sokfélesége. A változatos, egészséges étkezés elfogadtatása, megszerettetése nevelési cél. A közétkeztetés alapszinten biztosítja az egészséges táplálkozást, az étrendet az óvodavezető befolyásolhatja javaslataival. Konyhakert, ültetvény látogatásával, betakarításban való segítséggel, óvodai vetetgetéssel, szülők bevonásával, segítségükkel zöldség-, gyümölcsnapok tartásával, a szülőknek adott étrendi tanácsokkal, közös ételkészítéssel tehetünk még sokat a gyermekek egészségéért. A személyes higiénia fejlesztése az egészséges és környezettudatos életviteli szokásokhoz is szükséges.

5.3. Érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

Az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások kialakítása – amely az óvodapedagógus folyamatos, környezettudatos, felelős viselkedését igényli – a gyermekek számára a legtermészetesebb tanulási lehetőség. A környezethez

fűződő pozitív érzelmek alakításának jó alapját adja az óvodás gyermekekre jellemző érzelmi vezéreltség. Érzelmek határozzák meg viszonyukat személyi és tárgyi környezetükhöz. A pozitív érzelmek érdekében, adott helyzetekben „helye van” a negatív érzelmeknek is! Ítélik el a nem kívánatos viselkedést, különösen az élőlények bántalmazását, a szemetelést, a víz-, papír-, élelmiszer stb. pazarlást. A környezettudatos életvitel és viselkedés formálása ebben az életkorban a magatartási jó szokások alapozásával történik. Segíteni kell, hogy kedveljék a környezet rendjét, a természet egy-egy csodáját, szépségét. Cél, hogy tiszteljék a földi környezetet, annak különbözőségeit fogadják el.

Az óvodás gyermek szokásrendszere – életkori sajátosságából adódóan – akkor lesz stabil, és válik a személyiség belső jellemzőjévé, ha folyamatos, az évek során bővül, pozitív viselkedésük megerősítést kap.

Közvetlen és tágabb természeti, társadalmi környezetük megismerése a hazaszeretet, a szülőföldhöz kötődést erősíti. A térben és tartalomban egyre táguló környezetük megismertetésével, a más kultúrák, megismerésével, különbözőség, másság a sérült és más kultúrájú emberek elfogadásával világnézetük alapjait rakjuk le.

5.4. Anyanyelvi, az értelmi nevelés:

Az anyanyelvi kompetenciák alapozásánál a gyermekek természetes, nagyfokú érdeklődésére, önkifejezési és közlési vágyára építünk. A beszélő környezet biztosítása, a gyermek kérdéseinek és válaszainak igénylése az egész napot végig kísérő feladat. A gyermekekkel a körülöttük is állandóan változó környezetről, változó világról a egyéni fejlettségüknek megfelelően beszélgetünk, „az igazat és a valódit” nem elhallgatva, építve a gyermekek nyitottságára, előzetes tapasztalataira, ismereteire. A megfigyelések által nyújtott élmények, tapasztalatok, ismeretek, valamint a változatos tevékenységek biztosítása állandó feladat. A tevékenységek, tapasztalatok helyszíne csoportszoba, az óvoda udvara, séták, kirándulások, természetes és mesterséges élőhelyek, erdők, parkok, épített környezet stb. Az értelmi képességek fejlesztésében is a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre építünk. Változatos tevékenységek végzésekor élményeket és tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükből. A tapasztalatok, ismeretek feldolgozása (értelmezése, beépítése, rendszerezése), ismétlése közben fejlődnek értelmi képességeik. A tevékenységbe ágyazott gyakorlás során kognitív folyamataik fejlődése következtében gondolkodásuk – szemléletes jellegét megtartva, – egyre inkább elemi konkrét gondolkodássá alakul. Ez teszi lehetővé környezetük változásainak, azok következményeinek megértését, értelmezését, a lehetséges „jó megoldások”, és saját helyük, szerepük megtalálását.

6. A fenntarthatósági tartalom megjelenése a tevékenységrendszerben, az óvodai tanulási folyamatban:

Óvodáskorban a gyermekek legfontosabb tevékenységi formái a játék, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás. Minden tevékenységi formában megtalálhatók fenntarthatósági tartalmak.

6.1. Játék: A játék helyét jelentő játékterek lehetnek az óvodában lévő, vagy közeli, mesterségesen kialakított (csoportszoba, az óvoda udvara, játszótér), vagy természetes, szabadban lévő helyszínek (erdő, rét, folyó-, tópart, Tündér-völgy, szőlőhegy stb.). A természetes anyagokból készülő sokféle játékszer, játékeszköz, báb anyagával, formájával fejleszti a gyermekek környezetkultúráját. A játékformák – a gyakorló- (pl. torony építés-döntés), a szimbolikus- (pl. foglalkozásos szerepjáték), a konstruáló- (pl. manipulatív

tevékenység), a szabályjáték (pl. csapatverseny) – a gyermekek és közvetlen környezetük viszonyának különböző tartalmát, kapcsolatát elevenítik és dolgozzák fel. A környezeti/fenntarthatósági kompetenciák alakításának sajátos lehetőségei a személyiséget érzékennyé, fogékonnyá tévő ún. szenzitív játékok, az egyszerű érzékelő játékok fokozzák a gyermekek egy-egy érzékszervének érzékenységét (pl. gyümölcs felismerése illatáró, ízéről, formájáról). Az érzékenyítés ennél többre tesz képessé: árnyalatok, kis különbségek, eltérések észrevételére (pl. kicsi-nagy, puha-kemény, gömbölyű-tojásdad). Megfigyelő képesség fejlődik, és az egész személyiség érzékenysége fokozódik, önismereti, a kommunikációs és a kreativitást fejlesztő játékok által (pl. kakukktojás).

6.2. Munka jellegű tevékenységek: A gyermekek önkiszolgáló tevékenységei közben szerzett tapasztalataik birtokában eljutnak a társakért, a csoport érdekében végzett munka jellegű tevékenységekig. Az önkiszolgálás, a növény- és állatgondozás, a környezet rendjének megtartása, az alkalmi megbízatások, a naposi munka különböző viszonyulásokat (önmagam-mások) jelentenek. Az eszközök, munkafogások, anyagok az élettelen és az élő természet összefüggéseinek, törvényszerűségeinek átélésére, saját tevékenységük hatásainak megismerésére adnak teret, a világról cserélnek információt, és sokféleképpen együttműködnek. Fontos, hogy a gyermekek ismerjék, elfogadják és szeressék önmagukat (pozitív énkép), hiszen csak akkor tudnak másokkal azonosulni, együtt érezni, csak akkor képesek másokat (növényeket, állatokat és embereket) megszeretni, megismerni, megvédeni. Tudatos szervezéssel, folyamatos felnőtt jelenlétrel, megfelelő módszerekkel, eljárásokkal és a gyermekek munkájának fejlesztő értékelésével fejlődnek kompetenciáik. Eközben az óvodapedagógusok feladata a tudatosítás (pl. rovarok tisztelete; miért ne tépjük le a virágokat).

6.3. Óvodai tanulás: Célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Tanulás minden tevékenységi formában megvalósul. Az óvodapedagógus feladata a tanulást támogató környezet megteremtése, mellette épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire, melyeket előtte meg is teremt. A játék, munka jellegű tevékenységek különböző műveltség tartalmakat közvetítő tevékenységek komplex tanulási formákban nyilvánulnak meg. A „külső világ tevékeny megismerése”, verselés-mesélés, ének-zene-gyermektánc, rajzolás-mintázás-kézimunka, mozgás. Mindegyik tevékenységi forma – tartalmából adódóan eltérő módon – alkalmas jó környezeti attitűdök alakítására, a fenntarthatósági kompetenciák fejlesztésére:

6.3.1. „Külső világ tevékeny megismerése”: Környezeti és matematikai tartalommal bír, tartalma, módszertana szerint a fenntarthatóság pedagógiájának közvetítésére tág teret nyújt. A külső helyszíneken szervezett, a valóság felfedezésére irányuló, cselekvésbe ágyazott közvetlen tapasztalatszerzés. A környezeti nevelés folyamatában a gyermekek ismerkednek szűkebb, majd egyre tágabb környezetükkel, környezettudatosságuk alakul. Jó lehetőséget adnak erre a sétákkal, kirándulásokkal elérhető helyszínek, amelyek a település helyi, természeti, társadalmi értékei. A matematikai nevelés absztrakt fogalomrendszer alapoz meg ebben az életkorban, ezért az óvodás gyermekek matematikai tapasztalatai is közvetlen környezetükből kell, hogy származzanak (pl. kavicsok, termések, magok, a növények, azok részei, közlekedési eszközök, házak, utak, intézmények stb.). A tevékenységekben megvalósuló tanulás különböző formái az óvodai élet mindennapjaiban, a napirend bármely tevékenységében és helyszínén jelen vannak (pl. egyet nyomunk a

szappanból, mindenkinek legyen evőeszköze, az udvarban hátul focizunk). A spontán játékos tapasztalatszerzés az óvodások életkori sajátosságaira jellemző tevékenységekben valósul meg. A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés alapja a kíváncsiság (pl. mitől meleg a radiátor). Fontos, hogy természettudományos gondolkodásuk alapozása érdekében mindig a valós összefüggéseket ismerjék meg (pl. állatok születése). A kérdéseikre adott válaszokkal, egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenység biztosításával lehet differenciáltan, az egyes gyermekek igényeihez, fejlettségéhez alkalmazkodni. Ugyanez igaz az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, mely a környezet tudatosan megtervezett megismerését szolgálja (kicsi felismeri, nagy megnevezi). A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás során kreatív módon gyakorolhatják az eddig megszerzett ismereteiket (pl. mit szeret/nem szeret a Föld). Nagyon fontos, hogy módjuk legyen (fejlettségüknek megfelelően) önállóságra, akár a csoportszoba rendjének helyreállításában, akár a kerti munkákban. Mindezek differenciált tervezést igényelnek az óvodapedagógustól.

6.3.2. Versek, mondókák, mesék: Röviden, a lényeget kiemelve verbálisan is megerősítik a környezethez, társadalomhoz, önmagukhoz való pozitív viszonyukat. Kiegészítve, színesítve a környezeti nevelés során szerzett tapasztalataikat, bemutatott természeti jelenséget, történetet, segítve természettudományos gondolkodásukat, érzelmileg megerősítik, érzékenyítik szemléletük formálódását. A mesék tanulságai az erkölcs alakulása szempontjából lényegesek. A szülőföldhöz kötődést a népmesék, népköltések segítik.

6.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: Az értelmi és a mozgás fejlődésében, valamint az énkép alakulásában fontos. A természeti, a társadalmi környezet hangjai mindennapi tapasztalatot jelentenek számukra. A dalok, dalos játékok tükrözik a természeti jelenségekhez, társadalmi folyamatokhoz kapcsolódó hagyományokat. A népdalok, népi mondókák is az önazonosságot, közösséghez kötődést erősítik.

6.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: Témáit a környezeti, társadalmi jelenségek adják, melyeket természet, emlékezet, elképzelés után jelenítenek meg. A környezet ezernyi szépsége, értéke megjelenítésére, változatos anyaggal, többféle technikával, spontán, és szervezeten kerül sor. A napirendben lehetőséget adunk az önkifejezésre, mely a gyermeki személyiség kifejeződése, lelki életébe ad bepillantást.

6.3.5. Mozgás: A mindennapi aktív mozgás szerepet játszik az egészség megtartásában. A napirendben szereplő rendszeres és tervszerű alkalmakon túl a gyermekek környezete változatos játékos mozgásra, mozgásos játékra biztosít lehetőséget szobában és szabadban egyaránt. Séta, kirándulás során lehetőséget teremtünk nagy térben történő szabad mozgásra, mely közben még közelebbi, közvetlenebb kapcsolatba kerülnek környezetükkel. Az irodalom-, anyanyelv-kommunikáció, zenei-, vizuális nevelés, játékkal való koncentrációs lehetőségeken keresztül érvényesül.

7. Esélyegyenlőség:

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során figyelembe kell vennie a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segíteni kell a tehetsége kibontakoztatásában, vagy sajátos nevelési igénye kielégítésében, valamint hátrányos helyzetéből adódó felzárkóztatásában. Ezt szem előtt tartva fontos módszer a differenciálás, mely során életkori/egyéni sajátosságoknak

megfelelően differenciáljuk a fenntarthatósági tartalmakat, ismeretszerzést és a tevékenységeket, mely a környezet tudatosan megtervezett megismerését szolgálja. A természettudományos gondolkodásuk alapozása érdekében mindig a valós összefüggéseket ismerjük meg. A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás során kreatív módon gyakorolhassák az eddig megszerzett ismereteiket. Nagyon fontos, hogy módjuk legyen (fejlettségüknek megfelelően) önállóságra a különböző gyermeki munkákban.

Építünk a gyermekek otthonról, szociális környezetükből hozott élményeire, tapasztalataira. Felhasználjuk fenntarthatósági feladatok megvalósítására a helyi, családok adta lehetőségeket (pl.: állatfarm, zöldségeskert, szőlőhegy, halastó, géppark). Felhasználjuk a gyermekek kisebbségi/nemzetiségi mivoltukból adódó kultúráját a gyermeki játék, illetve a hagyományos óvodai tevékenységtartalmak színesítésére, igényes műveltségtartalom, kultúrkincs-átadás, mintaadás céljából.

8. Fenntarthatósági program integrálása a nevelés, a tanítás-tanulás folyamataiba, adaptív megvalósítása:

Nevelési tervekbe, Tematikus tervekbe, Foglalkozási tervekbe,
Projekt-tervekbe integrált fenntarthatósági tartalom kidolgozása.
Lásd melléklet

9. A szülők fenntarthatósággal, környezetvédelemmel egészséges életmóddal kapcsolatos érzékenyítése:

Az óvoda szülők felé való nyitása a fenntarthatósági neveléssel kapcsolatosan fontos feladata az óvodapedagógusoknak. Ennek területei az egészséges táplálkozás, a tudatos vásárlói szokások, a hulladékkezelés, a fenntartható életmód témái. A szülők bevonása sokféleképp lehetséges: családi kirándulások, egyéni beszélgetések, játszódelutánok, udvarrendezés keretében meg lehet mutatni az óvodai nevelés „zöld tartalmait” és környezettudatos értékrendünket. Az óvoda bevonja a szülőket a kultúra-közvetítő és kulturális programok megvalósításába. Kezdeményezi az együttműködést a kultúra-közvetítő családokkal, bevonja őket az óvodai életbe: zene-, tánc-, képző-, iparművész, népművész, népi kismesterségek terén.

Az óvodavezető az óvodapedagógus szakmai együttműködésével elkészíti Szülők Fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő programját. Ezt megelőzi a szülők fenntarthatósággal, környezetvédelemmel egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteinek, szokásainak igényeinek, aktivitási lehetőségeinek feltérképezése.

10. Kapcsolatok kiépítése:

Az óvodán belüli feladat dolgozóinak érzékenyítése, támogatásuk megnyerése, etikai kódex kidolgozása.

Az intézmény fenntarthatósági programjából neveléssel-oktatással kapcsolatos gyakorlatba a tágabb társadalmi környezet (szülők, helyi önkormányzat, külső partnerek) bevonása. Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme fontosságának tudatosítása. Ezen értékek prezentálása a helyi közösségek felé a kultúra-átörökítés érdekében.

Másodsorban olyan partneri kapcsolatok kiépítése, együttműködési szerződések, megállapodások, támogatók, mely a program megvalósulásában játszanak szerepet.

Elektronikus felületen (óvodai csoport, falu honlapja, külső óvodai csoportok)
fenntarthatósági témák sikereinek, eredményeinek, gyakorlatainak publikálása.

Kiskorpád, 2023. 12. 27.

Készítette: Orbán Tiborné óvodapedagógus

Fenntarthatósági program ÁLTALÁNOS TERV 2023. január 1. – 2027. december 31.				
IDŐKERET	TEVÉKENYSÉG	SIKERKRITÉRIUM	PRODUKTUM	KÖLTSÉGIGÉNY
2023. jan.1. - 2025. aug.31.	I. Részterv			
2023. jan.1. - máj. 31.	A téma kutatása, tájékozódás a szakirodalomban. Fenntarthatósági program megírása.	Felkészülés. Megvalósítás.	Fenntarthatósági program.	Továbbképzés a Továbbképzési terv alapján. Anyagok, eszközök beszerzése, megvalósítás: saját erő, költségvetés, szülői segítség, pályázatok, támogatók.
2023. jún. 1. – aug. 31.	Az elkészített Fenntarthatósági program megismertetése óvodavezető-óvodapedagógussal, szervezeti kultúrával, szülői közösséggel, fenntartóval.	A Fenntarthatósági program jóváhagyása.	A Fenntarthatósági program megjelenése az Éves tervben. Egyéb résztervek. Jegyzőkönyvek.	Nyomtatás, fénymásolás, internet.
2023. szept. 1. - 2024. jún. 31.	Fenntarthatósági program integrálása a nevelés, a tanítás-tanulás folyamataiba, adaptív megvalósítása.	Nevelési tervekbe, Tematikus tervekbe, Foglalkozási tervekbe, Projekt-tervekbe integrált fenntarthatósági tartalom.	A Fenntarthatósági elemek, témák megjelenése Nevelési tervekben, Tematikus tervekben, Foglalkozási	Anyagok, eszközök beszerzése. Megvalósítás. Saját erő. Költségvetés. Szülői segítség.

			tervekben, Projekt-tervekben.	Pályázatok. Támogatók.
2024. júl. 1. - aug. 31.	Fenntarthatósági program hatásvizsgálata. Önreflexió. Óvodavezető értékelése. Mérőeszközök elkészítése. Elégedettség mérések.	Megbeszélések. Elemzések. Mérőeszközök. Visszajelzések. Értékelések. Újabb tervek. Fejlődés.	Önelemzés. Jegyzetek. Vezetői értékelés. Kérdőív-elemzés. Éves beszámoló.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.
2024. szept. 1. - 2025. jún. 31.	Módosított, kiegészített Fenntarthatósági program integrálása a nevelés, tanítás-tanulás folyamataiba.	Nevelési tervekbe, Tematikus tervekbe, Foglalkozási tervekbe, Projekt-tervekbe integrált fenntarthatósági téma.	A Fenntarthatósági elemek, témák megjelenése Nevelési tervekben, Tematikus tervekben, Foglalkozási tervekben Projekt-tervekben.	Anyagok, eszközök beszerzése. Saját erő. Költségvetés. Szülői segítség. Támogatók.
2025. júl. 1. - aug. 31.	Fenntarthatósági program hatásvizsgálata. Önreflexió. Óvodavezető értékelése. Szülői elégedettség mérése. I. részterv megvalósulásának értékelése.	Megbeszélések. Elemzések. Visszajelzések. Értékelések. Újabb tervek. Fejlődés.	Önelemzés. Jegyzetek. Kérdőív-elemzés. Önértékelés.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet.
2025.júl.1. 2025.dec.31.	II. Részterv			

2025. júl. 1. - aug. 31.	II. részterv részletes tevékenységrendszerének kidolgozása. Fenntarthatósági program beépítése az óvoda Pedagógiai Programjába az óvodavezető-óvodapedagógussal történő kooperációban.	Elkészült II. részterv. Megbeszélések. Dokumentumelemzés. Dokumentum módosítása.	II. részterv. Jegyzetek. Módosított Pedagógiai Program.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet.
2025. szept.1.- dec.31.	Fenntarthatósági programmal kiegészített Pedagógiai Program elfogadtatása a fenntartóval (önkormányzat képviselőtestülete). II. részterv megvalósulásának értékelése.	A fenntartó (önkormányzat képviselőtestülete) által jóváhagyott Fenntarthatósági programmal kiegészített Pedagógiai Program. Fejlődés.	Fenntarthatósági programmal kiegészített Pedagógiai Program. Határozatok Önértékelés.	
2025. szept. 1. 2027. aug. 31.	III. Részterv			
2025. szept. 1. – 30.	III. rész terv részletes tevékenységrendszerének kidolgozása. Mérési eszköz elkészítése.	Elkészült részterv. Elkészült kérdőív.	III. részterv. Kérdőív.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.
2025. okt. 1. - 31.	Kutatás: A szülők fenntarthatósággal, környezetvédelemmel egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteinek, szokásainak, igényeinek, aktivitási lehetőségeinek felmérése, feldolgozása kérdőíves módszerrel.	Kérdőívek begyűjtése, feldolgozása. Visszajelzések.	Szülői kérdőívek. Feljegyzések.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.

2025. nov. 1. - dec. 31.	A Szülők Fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő programjának elkészítése óvodavezető-óvodapedagógus szakmai együttműködésével.	Elkészült Fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő program.	Szülők fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő programja.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.
2026. jan. 1. – jún.31.	Szülői fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő program első részének megvalósítása.	Támogatók. Megvalósítás.	Szülők számára Szakmai előadások, bemutatók, beszélgetések, videók, játszódelutánok, közös programok tartása.	Szemléltető eszközök beszerzés. CD-k. Tevékenység és anyagköltségek.
2026. júl.1 - aug.31.	Szülői fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő program bevalásának vizsgálata. Önreflexió. Szülői elégedettség mérése. Óvodavezető értékelése.	Megbeszélések. Elemzések. Visszajelzések. Értékelések. Újabb tervek. Fejlődés.	Önelemzés. Jegyzetek. Kérdőív-elemzés. Vezetői értékelés. Éves beszámoló.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.

2026. szept. 1. 2027. június. 31.	Szülői fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő program második részének megvalósítása.	Megvalósítás.	Szülők számára szakmai előadások, bemutatók, beszélgetések, videók, játszódelutának, közös programok tartása.	Szemléltető eszközök beszerzés. CD-k. Tevékenységek anyagköltsége.
2027. júl.1 - aug.31.	Szülői fenntarthatósági felvilágosító, érzékenyítő program bevalásának vizsgálata. Önreflexió. Szülői elégedettség mérése. Óvodavezető értékelése. III. részterv megvalósulásának értékelése.	Megbeszélések. Elemzések. Visszajelzések. Értékelések. Új terv. Fejlődés.	Önelemzés. Jegyzetek. Kérdőív-elemzés. Vezetői értékelés. Önértékelés.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.
2027. szept. 1. - 2027. dec. 31.	A Mesterprogram (5 év) megvalósulásának vizsgálata, értékelése.	A mesterprogram célkitűzéseinek megvalósulása. Intézményfejlesztés.	Önreflexió. Vezető írásbeli értékelése.	

Fenntarthatósági program ÁLTALÁNOS TERV 2023. január 1. – 2023. augusztus 31.				
IDŐKERET	TEVÉKENYSÉG	SIKERKRITÉRIUM	PRODUKTUM	KÖLTSÉGIGÉNY
2023. jan.1. - 2025. aug.31.	I. Részterv			
2023. jan.1. - máj. 31.	A téma kutatása, tájékozódás a szakirodalomban. Fenntarthatósági program megírása.	Felkészülés. Megvalósítás.	Fenntarthatósági program.	Továbbképzés a Továbbképzési terv alapján. Anyagok, eszközök beszerzése, megvalósítás: saját erő, költségvetés, szülői segítség, pályázatok, támogatók.
2023. jún. 1. – aug. 31.	Az elkészített Fenntarthatósági program megismertetése óvodavezető-óvodapedagógussal, szervezeti kultúrával, szülői közösséggel, fenntartóval.	A Fenntarthatósági program jóváhagyása.	A Fenntarthatósági program megjelenése az Éves tervben. Egyéb résztervek. Jegyzőkönyvek.	Nyomtatás, fénymásolás, internet.

Fenntarthatósági program ÁLTALÁNOS TERV 2023. szeptember 1. – 2024. augusztus 31.				
IDŐKERET	TEVÉKENYSÉG	SIKERKRITÉRIUM	PRODUKTUM	KÖLTSÉGIGÉNY
2023. szept. 1. - 2024. jún. 31.	Fenntarthatósági program integrálása a nevelés, a tanítás-tanulás folyamataiba, adaptív megvalósítása.	Nevelési tervekbe, Tematikus tervekbe, Foglalkozási tervekbe, Projekt-tervekbe integrált fenntarthatósági tartalom.	A Fenntarthatósági elemek, témák megjelenése Nevelési tervekben, Tematikus tervekben, Foglalkozási tervekben, Projekt-tervekben.	Anyagok, eszközök beszerzése. Megvalósítás. Saját erő. Költségvetés. Szülői segítség. Pályázatok. Támogatók.
2024. júl. 1. - aug. 31.	Fenntarthatósági program hatásvizsgálata. Önreflexió. Óvodavezető értékelése. Mérőeszközök elkészítése. Elégedettség mérések.	Megbeszélések. Elemzések. Mérőeszközök. Visszajelzések. Értékelések. Újabb tervek. Fejlődés.	Önelemzés. Jegyzetek. Vezetői értékelés. Kérdőív-elemzés. Éves beszámoló.	Fénymásolópapír beszerzése. Nyomtatás. Internet. Számítógép.

3. számú melléklet

KISKORPÁDI SZIVÁRVÁNYPALOTA ÓVODA

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Készítette: Tóthné Perák Zsuzsanna

Kiskorpád, 2023.12.13.

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
1.1 Testi és lelki egészség	4
1.2. Alapelvek, célok.....	4
1.3. Az egészség meghatározása.....	5
2. Az egészségfejlesztés célja.....	5
3. Az óvodai egészségnevelés általános feladata.....	5
4. Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda egészségfejlesztéssel kapcsolatos célja, feladata.....	5
4.1. Az életmódra nevelés.....	6
4.2. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása	9
4.3. Diabetesz gyermek ellátása.....	12
4.4. A betegségek megelőzésére nevelés	13
4.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés.....	13
4.7. Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás	16
4.8. Pszichohigiénés egészségfejlesztés.....	17
4.9. Bántalmazás, erőszak megelőzése.....	19
4.10. Szocióhigiénés egészségfejlesztés.....	21
4.11. Egészségpropaganda	22
5. Kapcsolattartás.....	22
6. Ellenőrzés, értékelés rendszere	23
7. Legitimációs záradék.....	23

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendlete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013 (II. 26.) EMMI rendlete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 8/2014 (I. 30.) EMMI rendelet. A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet módosítása
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. Bevezetés

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető.

Óvodáskorban az egészségre nevelés kihat az élet további szakaszaira is és nagy jelentősége van, abban, hogy az óvodáskorú gyermekek hogyan fejlődik tovább.

A program elkészítésének célja az, hogy, a helyi adottságokhoz, és az óvodák használói köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint felelősséget vállaljunk.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- egészségfejlesztés
- megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

1.1 Testi és lelki egészség

Az intézményre nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az intézmény segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A óvodapedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

1.2. Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természetkörnyezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyezések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott

gyermeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

1.3. Az egészség meghatározása

1948-as megalakulásakor a World Health Organization (WHO) az egészséget a következőképpen definiálta: „Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya”.

Az egészségképet alapvetően az orvostudomány fejlettsége, a lakosság átlagos egészségi állapota, valamint a társadalmi minták határozzák meg.

Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészség:

- biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség

2. Az egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a

szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

3. Az óvodai egészségnevelés általános feladata

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) a nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek

- az egészséges táplálkozásra,
- a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- a testi és lelki egészség fejlesztésére, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzésére,
- a bántalmazás és erőszak megelőzésére,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtásra,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

4. A Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda egészségfejlesztéssel kapcsolatos célja, feladata:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidő hasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.
- Helyes napirend és életrend kialakítása

Fontos alapelvünk, hogy az intézmény minden dolgozója arra törekedjen, hogy egészséges környezet vegye körbe a gyerekeket, felnőtteket egyaránt. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény. Tegyük képessé a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket képesek legyenek összekapcsolni az életben tapasztalt dolgokkal, és megoldást találjanak a problémákra. Környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében. Alakítsuk ki gyermekeinkben

a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket. Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntésképeség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával.

4.1.Egészséges életmódra nevelés

Az egészségmegőrzésre irányuló gondozás, a személyi és környezeti higiéniát, valamint a lelki gondozást is jelenti. Az egészséges életmódra nevelés során a családokkal szoros együttműködést alakítunk ki.

- **A gondozás és egészséges életmódra nevelés célja:**

A gyermek szervezetének védelme, a gyermek gondozása, a család életformájának alakítása, életmódbeli szokások kialakítása, felvilágosító munka az egészségre káros szenvedélyekről, a test és lélek harmonikus fejlődésének biztosítása, a testi képességek kibontakoztatása, a testi szükségletek kielégítése, higiéniai szokások kialakítása, a mozgáskészség fejlesztése, mindezek a szülőkkel szorosan együttműködve.

- **Feladataink az egészséges életmód kialakításában:**

Az intézményben az életritmus a táplálkozás a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Az életmód, a helyes életritmus, a jól szervezett napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését és ez a gondozás fontos feladata is. A szokás és szabályrendszerbe beépített tevékenységek visszahatnak az életkori folyamatokra, a tevékenységek időtartama igazodik az életkori sajátosságokhoz.

- **Az egészséges életmód alakításának területei:**

- **Gondozás**

A gyermekek más-más óvodai közösségekből kerülnek intézményünkbe, ezért a szokásrendszerük eltérő, magatartásuk szélsőséges, személyiségfejlődésük eltér az életkoruknak megfelelő fejlettségi szinttől. Elsődleges feladatunk, az egységes szokás- és

szabályrendszer kialakítása az egyéni eltérések figyelembevételével, valamint a magatartás normalizálása.

Célunk az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése. A gyermek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, a gyermek testi komfortérzetének kialakítása. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges óvodapedagógus – gyermek, dajka – gyermek kapcsolatot feltételez.

➤ **Az egészséges környezet biztosítása:**

Az intézményi környezet kialakításánál (csoportszobák, öltözők, fejlesztő szoba) arra törekedtünk, hogy biztosítsuk az egészséges életmódra nevelés céljainak eléréséhez szükséges tárgyi feltételeket. A környezeti feltételek a gondozás hatékonyságát is segítik. A tárgyi környezetet úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek számára könnyen áttekinthető, akadálymentes, biztonságos legyen és segítse, motiválja őket a tevékenységek pontos végrehajtására.

➤ **Személyi higiénia fejlesztése**

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése. Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a test épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használat és a papírhasználatot. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk.

➤ **Környezeti higiénia fejlesztése**

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk minden intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyerekek számára. A csoportszobák és az egyéb helyiségek, az óvodai udvar, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia igény kialakulhasson a gyermekekben. Feladatunk, hogy a környezetünkben való tennivalókat felismertessük, pozitív viszonyt alakítsunk ki a környezetünkkel, és olyan megatartást alakítsunk ki a gyerekekben, mely a környezetvédő

magatartást célozza. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

- **Eszközsükséglet:**

Tisztálkodásnál, testápolásnál:

- elkülönített, jellel ellátott törölközőtartó, megfelelő magasságba helyezve
- tükör
- polc a fogmosó poharaknak és jellel ellátott poharak
- lengőkaros, könnyen kezelhető csaptelepek
- folyékony szappanadagolók

Étkezésnél:

- háromszintes, rozsdamentes, rögzíthető tálaló koci
- gyermek méretű étkészlet és evőeszközök
- kancsó

Pihenésnél:

- levegő tisztítás, aromaterápia használata
- cserélhető huzat
- saját jellel ellátott ágynemű

Betegségek megelőzése

- A betegségek megelőzése érdekében a megfelelő feltételek biztosítása: külön jellel ellátott törölköző, ágynemű, fogmosó készlet
- A gyermek méretéhez illő, szükségleteinek megfelelő bútorzat kialakítása
- Szellőztetés, légtér fertőtlenítés

4.2. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

- **Alapelvek:**

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes táplálkozási szokások kialakításánál a rendszeresség az első szempont.

Sajnos sok család életvitele éppen ezt a rendszeres, időbeni étkezést nem biztosítja, ezért fokozottan figyelniük kell arra a napirendben, hogy meghatározott időintervallumon belül történjenek az étkezések.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése kiemelten fontos napjainkban.

Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

- **Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:**

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára. A szülőkkel együttműködve mindennapos a zöldség – gyümölcsfogyasztás.
- A szülők felvilágosítása érdekében folyamatos a védőnői kapcsolattartás, fórumok szervezése, ahol hasznos tanácsokat adnak, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélét, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsoljanak be a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek), teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldség és gyümölcssaláta készítés).
- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor felhasználásával. - Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvónők, a boltokban kapható minden féle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A

felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

- A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások, összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.

Intézményünk számára egy vállalkozó biztosítja a napi háromszori étkezést. Szükség esetén jelezzük a felmerülő problémákat, igényeket.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a konyhával történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira.

Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos gyermekekre való odafigyelés. Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit, a szükséges eszközök minden esetben elérhetőek és biztonságosan tárolva vannak elhelyezve. A gyermekek részben szülői támogatással minden nap fogyasztanak gyümölcsöt.

- **A feltételek biztosítása:**

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálat ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal.

A családokkal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén is kiemelt feladat, ezért minden óvoda egészségnapokat, heteket tart, ahol segítik a szülők szemléletformálását.

4.3. Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátása

Az Nkt. 2021. szeptember 1. napján hatályba lépő módosítása a 2021/2022. nevelési évtől kötelezettséget telepít az óvodákra az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményben megvalósuló speciális ellátása tekintetében.

Az óvoda igazgatója az 1-es típusú diabéteszrel élő, az óvodával jogviszonyban álló gyermek részére a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális ellátást biztosítja [Nkt. 62. § (1a) bek.].

4.4. A betegségek megelőzésére nevelés

Az orvosokkal, védőnőkkel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása. Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása a célunk.

Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk. Fejtevésség megelőzésére rendszeresen adunk ki tájékoztató anyagot, amit a faliújságokon, szülői értekezleteken, ill. szóróanyagon is jelzünk.

Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink figyelmét gyakran felhívjuk a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

4.5. Napi rendszeres testmozgás, testedzés

Napjainkban a mindennapi mozgás feladata felértékelődött, hiszen a technika gyors fejlődésével egyre több a mozgásszegény életmódot folytató gyermek.

A családok gyakran hárítják a feladatot, az óvodákra, és várják el azt, hogy a napi mozgásmennyiséget az óvodai kereteken belül kapja meg a gyermek. Sajnos az óvodán túli időben csak ötletekkel, buzdítással, helyes példa mutatóásával készíthetjük a szülőket a gyermekek mozgására.

A mozgásszegény életmód hosszú távon csökkenti a szellemi képességet is, elhízás is gyakori velejárója a helytelen életmódnak. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életben elsődleges feladat. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást.

A gyermekek mozgásának fejlesztése örömforrás és alkalmas lehetőség az esetleges mozgáshibák korrigálására is. Az optimális mozgásfejlődéshez biztosítani szükséges a spontán mozgáslehetőségeket, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán mozgásra. A gyermekek napirendjét úgy kell összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az üléssel járó tevékenységet. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülni. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek el a szabad levegőn. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítsunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban, ha az időjárás engedi.

A gyermekek a víz edző hatását is érezzék meg az óvodában. Jó idő esetén, az óvoda udvarán pancsoljanak, zuhanyozzanak. (A zuhanyzót egy fára kötött locsoló is helyettesítheti.) Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás, a lehetőségek szerint korcsolyázás. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Fontos feladatunk:

- hideghez, meleghez szoktatás

- fokozatos terhelés
- szabadban tartózkodás igényének kialakítása
- a testedzés (mindennapos tornák, mozgás tevékenységek) szokássá alakítása
- mozgásigény kielégítése
- mozgáskedv megőrzése
- kondicionálás
- délutáni mozgásos programok fakultatív felajánlásával a nagyobb mozgásigényű gyermekek mozgásának kielégítése
- réteges öltözködés fontosságának tanítása a mozgás során

A mozgás foglalkozások szervezésénél az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a fokozatosság elvét szem előtt tartva. A balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására kiemelt gondot fordítunk. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló.

A megelőző preventív jellegű feladatokat és tornagyakorlatokat az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos testnevelésbe. A pedagógiai szakszolgálat gyógytestnevelője az érintett gyermekek ellátását ellátja.

A szülőket változatos programok keretében vonjuk be azokba a rendezvényekbe, melyek az egészségfejlesztést szolgálják. Rendszeresen szervezünk családi programot, ahol a mozgásé a főszerep.

4.6. A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kinn tölthetik.

Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész.

Legyen füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje, ízlésesen kialakított gyermek virágos kert.

A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Legyen homokozó, lehetőség szerint, rajzoló - gyurmázó asztal. A vizes edzés jó feltételét adja a tusolóval felszerelt óvodai pancsoló.

A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán legyen olyan udvarrész, ahol énekes játékokat játszhatnak a gyermekek.

Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel védjük.

Az óvodapedagógus a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Teremtse meg a nyugodt légkört a mindennapos meséléshez. Legyen olyan sarok vagy csoportszoba rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a mikrocsoportos séták alkalmával talált 'kincseket'.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzőtsége biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. Az öltözőben a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla, amely aktuális információkat közöl. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített törölközője, fésűje.

A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a játékidő élményteli eltöltését segíti a csoportban elhelyezett CD-s, DVD-s, TV-s, videó magnós szekrény.

4.7. Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §-a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.

Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye. Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania az óvoda

munka és tűzvédelmi szabályzatát valamint a tűzriadó tervet. Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni. Az óvónők kötelesek a gyermekekkel az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra felhívni figyelmüket, és elmondani a tilos és elvárható magatartásformákat. A tanév megkezdésekor ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakérdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. Az oktatás tartalmát és időpontját a rögzíteni kell. Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi.

Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében. Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek.

4.8. Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő- és szükség esetén más szakemberek- bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik. Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátia készség alakítását.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés
- Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti. Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól. Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.

A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió). Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz-elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik. Célunk az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz- hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, a szabályok következetes betartásával, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől. Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küszködő, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermekfelnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

4.9. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek

van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

4.10. Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélésközös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje. Feladatunk, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiségkreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda
- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek azonos jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

4.11.Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.

5. Kapcsolattartás

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok

megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra. Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Évente három alkalommal csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek témáiban megjelennek a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is. Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálata a szülők kötelezettsége. A védőnői hálózattal kiemelten hatékony kapcsolatot ápolunk, segítve az egészségvédelem feladatainak megvalósulását. Fogorvosi szűrést évente egy alkalommal az intézményvezető szervezésével szervezünk.

6. Ellenőrzés, értékelés rendszere

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba. A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik, a csoportnaplókban.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

7. Legitimációs záradék

Egyetértését és véleményét nyilvánította a szülők képviselőjében a **Szülők Óvodai Szervezete 100 %-ban** egyetértettek a dokumentumban leírtakkal.

Dátum: Kiskorpád, 2023. 12.20.

Váldi Alexandra
SzMK elnök

Az Egészségnevelési programot elfogadta: **A Kiskorpádi Szivárványpalota Óvoda Nevelőtestülete**

A nevelőtestület egyetértését nyilvánította és elfogadta 100 %-os arányban.

Dátum: Kiskorpád, 2023.12.19.

Ióthné Perák Zsuzsanna
igazgató